

ლიტერატურული გაზეთი

№21 (157) 13 - 26 ნოემბერი 2015

ბამონის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკევით

ფასი 80 თეთრი

ტარიელ ჭანტურია

ვიკილეჰსი

ქმაზი

ოცდაათი თუ ოცდათხუთმეტი წლის წინათ დავწერე დოკუმენტური პოემა „ძმები“. იგი ეხებოდა ორ ძმას — აბელივით ძმებს! — დიდ ქართველ კომპოზიტორს ანდრია ბალანჩივაძესა და დიდ ამერიკელ ბალეტმაისტერს ჯორჯ ბალანჩინს.

მაშინ მე საჭიროდ არ ჩამითვლია ბიბლიური ძმების — აბელისა და კაენის ხსენება! — მე ორ აბელთან მქონდა საქმე!

ახლა ხშირია — საერთოდაა ხშირი — ძმებში კაენის გამოჩენა!

თქვენც გაიხსენეთ ძმები, ბარემ იმაზეც იფიქრეთ, რომელი — აბელია მათში და რომელი — კაენი!

სხვათა შორის, ეს ტარიელ ჭანტურიას „ძმის კომპლექსი“ — აბელობა და კაენობა — დებსაც ეხებათ: დებშიც ხშირია კაენი და...

ის კაენი დებიც გაიხსენეთ!

სამწუხაროდ, მე ძმა არ მომცა ღმერთმა! უბედური ვიქნებოდი ან საერთოდ ვერ ვიქნებოდი, კაენი ძმა რომ მყოლოდა!

და ორი მაჩუქა უფალმა: ან გარდაცვლილი უფროსი და ლამარა — აბელისნაირი და, და უმცროსი და ნანი — ისიც აბელისნაირი! ყოფილი მოცეკვავე. ანსამბლ ერისიონში ცეკვადა ადრე, სანამ ანსამბლს ერისიონს დაარქმევდნენ!

ნანი — ქალი აბელი!

გამორიცხული არაა, ამ ჩანაწერმა მეტისმეტად გააღიზიანოს კაენი ძმები!

სამწუხაროდ, მათი რიცხვი არც ისე მცირეა, როგორც ეს სასურველია...

ენყინოთ, რა ვქნა! საქმე ჩემს მოკვლამდე ალბათ ვერ მივა! ლანძღვას რაც შეეხება, ბრიყვებიდან ლანძღვა-გინებას შეჩვეული ვარ — პასკვილანტების წყალობით იმუნიტეტი გამომუშავებული მაქვს.

გივი ალხაზიშვილი

ვერ ვიფიქრებდი, ჩემი ფინიში თუ იქნებოდა სწრაფი სტარტივით, მე ვიყავე ქარი და შენ მიმიშვი, გზის ფანტასტიკით და სიმარტივით.

სიმარტივეში სუნთქვას ვგულისხმობ, მფრინავ თემებს რომ გაშლის ტაქტებად, შემოიჭრება შინ გუგულისხმა და შეგვახსენებს, რომ დრო არ კვდება.

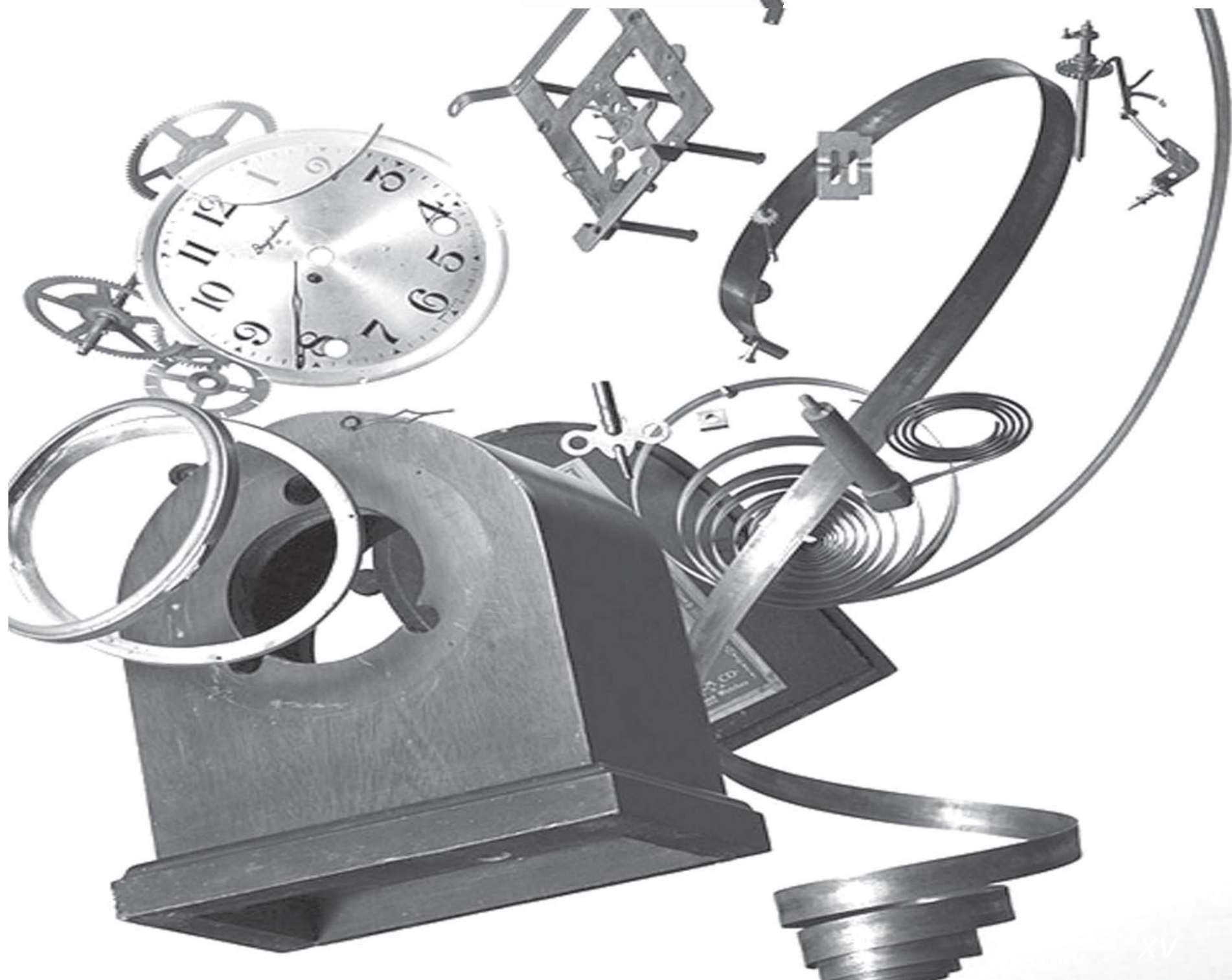
გადასხვაფერდა ჩვენში სულდგმული თავის მღვიმეში გამომწყვდეული და საიდუმლო, თითქმის სულ თქმული არის გამხელის გამო წყეული.

და სამეგობრო ისე მეჩხერი, ძველი ნაცნობიც თითქმის გამქრალა და უთქმელობას გულში გაჩხერილს კუდს უთამაშებს ბოლოქანქარა.

მე ვგავარ ჩემგან გადასახლებულს, სულ სხვაში, სადღაც სულს რომ მიათრევს და ყოფას უცხოს, ძალად ახლებურს, არც ცოდვა ახსოვს, აღარც სიმართლე.

II-III

VIII-IX

ტარიელ ჭანტურია

პიკილეჟი

ყველაზე დიდი მოლაპატე ის კი არაა, ვინც სამშობლო გაყიდა, სატრფო გაიმეტა, ცოლშვილი მიატოვა, დედამიწიდან არ დაინდო... ყველაზე დიდი მოლაპატე ისაა, ვინც საკუთარ თავს უღალატა! — სწორედ მას — საკუთარი თავის მოლაპატე ადამიანს შეუძლია უღალატოს ყველას — სამშობლოსაც, სატრფოსაც, ცოლშვილსაც, დედამიწივითაც, სამეგობროსაც...
ფრთხილად უნდა იყო საკუთარ თავთან — მისი ღალატია ყველა დანარჩენი ღალატის სათავე...

არ გინდა? — ჰომეროსივით ბრმა იყო! ბეთშოვენივით — ყრუ! სერვანტესივით — ცალხელა! ბარათაშვილივით — კოჭლი! ვაჟასავით — ცალთვალა! ეზრა პაუნდივით — გიჟი! სელინჯერივით — ჰომო ლუდენს...
გინდა? კარგია! არა? კარგია!

მოკლემარვლიანი მამაკაცების უმრავლესობა გამომოკლევებულია! უმცირესობაზე არაფერი უთქვამს. ისე, ალბათ უმცირესობაშიც იქნებიან გამომოკლევებულები!

სიცოცხლე არაა შენი! შენი — სიკვდილია! — როცა გინდა! როგორც გინდა! — „პაჟალუსტა!“

ნამდვილი პოეტები სხვადასხვანაირად ერთნაირები არიან!
ნამდვილმა პოეტებმა იციან ეს, ცრუ-პოეტებმა — არა!

ერთი მარტივი, სამარადისოდ პასუხ-გაუტყემელი კითხვა: ამ ცოდვილ დედამიწაზე სისხლი მეტია დაღვრილი თუ ცრემლი?...
მთელი ღამე ვფიქრობდი ამაზე!
პასუხი არც მე მაქვს, არც თქვენ...

როდის, რა სიტუაციაშია სიკვდილი წარმატებული! — კვლევის საგანი, მეტისმეტად საინტერესო!

დედამიწა ერთადერთი მშობელია, რომელიც თავის შვილებს, უკლებლივ ყველას, ბოლოს ისევ თავის მუცელში იბრუნებს...

თეთრად შლა დაეწყო ქართულ პოეზიას! ქალი პოეტების შემთხვევაში ეს პროცესი ბუნებრივად მიმდინარეობს! რაც შეეხება პოეტ მამაკაცებს, საქმე ვერაა მთლად კარგად! თეთრად შლა მამაკაცებში მძიმედ მიმდინარეობს! გამოსავალი ერთი ჩანს — უნდა მიებარონ პოეტებს!

პენსიონერი! — პენსიონერი მამაკაცი, ვისი სექსუალური შესაძლებლობებიც სასურველ დონეზეა!

შვილიშვილი შეყვარებულია! ხანძრის გამომწვევი მიზეზი უცნობია!

არიან ერთუჯრედიანი ანუ ერთუჯრიანი პოეტები! — წერენ ლექსებს და იქ თავდება მათი მწერლობა!
არაა ურიგო სახელი, არა? — ერთუჯრედიანი ანუ ერთ უჯრიანი პოეტები!

„არ არის“ და „არასოდეს ყოფილა“, ეს ყველასა და ყველაფერზე შეიძლება ითქვას, დროის გარდა!
ერთადერთი ფენომენი, რომელსაც წარსული, როგორც ასეთი, არ გააჩნია, დროა! „მთავარი ღმერთი“ დროა, იყო, იქნება! იქნება მარად! ეს სიტყვა — მარადისობა — ერთადერთს — დროს ეხება! დროის მეორე, გვიანდელი სახელი ღმერთია!

ბულბული — ყველა ერთ ენაზე საუბრობს მთელ დედამიწაზე! ადამიანი — ყველა სხვადასხვა ენაზე! რატომ მოხდა ეს ასე — უფლის ნება იყო ეს? რატომ არ დასდო ღმერთმა ადამიანებს იგივე პატივი, რაც ბულბულისთვის გაიმეტა!
მე ეს არ ვიცი!
გამორიცხული არაა, ბულბულმა იცოდე ეს!

საცობი...

ქართულ პოეზიაში სერიოზული საცობია! დგას საშინელი სუნი გაზის! საცობში ჩაჭედვები მაინც ერთმანეთის გასწრებაზე ფიქრობენ! უიმედო მდგომარეობაა. ისე, საცობის თემაზე ჩემი ერთი ძველი ლექსპრომტიც მახსოვს:
კაცს უნდა ჰქონდეს კაცობა,
კაცი ფასდება კაცობით!
თუ კაცს კაცობა არა აქვს,
ასეთი კაცს ქვია საცობი!

დაითანხა — დაითანხმა გარკვეული თანხის გადახდის მერე: დაითანხა!

მწერლებს, რა, არ სჭირდებათ სანომრე ნიშნები?
(ეს ჩემი აზრი არაა, ეს სახელს დახარბებული გრაფომანების აზრია!).

ჩვენს კულტურას აკლია მაინცა და მაინც კულტურა!
კარგია, არა?!

ლავსუს-ლინგვა

ჩემი ერთი მეზობელი ქალბატონი შემომხვდა ამასწინათ, საშინლად შეწუხებული. რაშია საქმე ქალბატონო ვენერა, რა ხდება-მეთქი (სახელი შევცვალე, არ მინდა, გული ვატკინო).
მთელი ღამე ქალთა სალონი პოლ-

იცელებით იყო გარშემორტყნილი, მითხრა ქალბატონმა ვენერამ! ვერაფრით მიხვდა, რაზე ვიცინოდი ისე გულიანად!

ერთი შესიტყვება უნდა გაგახსენოთ ვეფხისტყაოსნიდან:
თინათინის მონა ზანგი!
როგორც ჩანს, მეთორმეტე საუკუნის საქართველოში ზანგი არავის უკვირდა!
დღეს იმდენი ზანგი დადის თბილისში, თავი მეთორმეტე საუკუნის საქართველოში გეგონება!
არ ჩანს ცუდი პერსპექტივა — იქნებ ჩვენც დავემსგავსოთ რაღაცით ოქროს საუკუნეს!
თინათინის მონა ზანგიო! ისე მიდის ჩვენი საქმე, გამორიცხული სულაც არ არის, ამჯერად ჩვენ ვიყოთ მონები...

ჩემი ერთი „ნოვაცია!“ — დედამოტ... ნულის ნაცვლად დედამოკლული პირველად მე ვიხმარე!
მოკლედ, ჩემი „საავტორო უფლება“ ამჯერადაც დაირღვა.
ვის შეეჩვიე! — მარტო რუსთაველი კი არაა მკვდარი — მკვდარია ყოველგვარი ლიტერატურული სამართალი!

ირაკლი ჩარკვიანი კანდიდების მანიით არის შეპყრობილი, მითხრა ჩემმა უმცროსმა დამ — ნანიმ! სიცილს რომ მოვრჩით, მოიბოდიშა, დიდ პატივს ვცემ ირაკლი ჩარკვიანს, ჩემი ერთი საყვარელი მომღერალია, მაგრამ ამ ხუმრობას ვერ შეველიე!
(ისე, ვინც არც კანდიდი იცის და არც კანდიდები, ამ ხუმრობაზე ნამდვილად არ გაელიმება).

სულ პულტი უჭირავს ხელში, მოკლედ პულტიკოსიაო, და თუ ასე გააგრძელა, ბოლოს ალბათ პოლიტიკოსიც გახდებაო!

გიჟები, იცით თქვენ, ნაპოლეონი ვარ, ნაპოლეონი ვარო, გაიძახიან!
აქაცაა საიხლავი: გიჟი ქალები თურმე — ყოზეფინა ვარ, ყოზეფინა ვარო, ყვირიან!

მე არ ვიცი კოლოიდური ქიმიის, მაგრამ კოლოიდური ქიმიის რომ არ ვიცი, ეს ქე ვიცი!
დოიაშვილმა არ იცის პოეზია, მაგრამ

პოეზია რომ არ იცის, არც ეს იცის! ესაა მისი უბედურება, და არა ის, რომ პოეზია არ იცის!

ერთ პოეტ-კრიტიკოსზე გაბრაზებული ძმაცაიცი მეუბნება: ამ ქალბატონმა ვერა და ვერ გაიგო, რომ, რა წარმატებულიც უნდა იყო, როგორც ქალი, თავის ჩანაცვლება ტრაკით არა და არ ხერხდებაო!
(კინალამ გვარიც დავწერე იმ ქალბატონის!).

ესაა არ იცი, შა კაცო?!

წლების წინათ გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაში“ გამოქვეყნდა ბლიც-ინტერვიუ მაშინდელ ომბუდსმენ დავით სალარიძესთან.
პირველი კითხვა: როგორ განმარტავდით სიყვარულს?
ამაზე ომბუდსმენი პასუხობს — არ მეგულება ქვეყნად ადამიანი, სიყვარული განმარტოსო.
ეტყობა, ბატონ ომბუდსმენს ხელში არასოდეს სჭერია სახარება.
იოანე მახარებელი: „ღმერთი სიყვარულია“ (იოანე, 4, 8; 4, 16).
გუშინდელი პოლიციის შეფი ადამიანის უფლებების დამცველის პოსტზე არ უნდა დანიშნო, მაგრამ დღევანდელ საქართველოში ყველაფერი მოსულა...

დაღვრილი სისხლის გამო დაღვრილი ცრემლი ჯობს თუ დაღვრილი ცრემლის გამო დაღვრილი სისხლი...
არ ვიცი...
მე ის ვიცი მარტო, რომ სისხლიც და ცრემლიც ერთნაირად მიყვარს...

ფეისბუქი ორი სახისაა: ფეისბუქი და ფეისბაქიბუქი! ფეისბაქიბუქელებს არ უნდა ეგონოთ, თითქოს ჩვენ ვერ ვხვდებოდეთ, როდის ვისთანა გვაქვს საქმე!

ლორთქიამ — სხვისი ღალატი არ შემიძლია, საკუთარი თავის — „პაჟალუსტაო!“

მთელი ღამე ვუსმენდი ნუხელ კომპიუტერში, როგორ გამოგნებლად მღეროდა ჩვენს სულიკოს ბერძნული წარმოშობის ფრანგი ნანა მუსკური, და თვალზე მადგა ქართული წარმოშობის ცრემლი...
(დალილა... ჯო დასენი... ეტყობა, ამათი კლასისაა).

დიალოგს შევესწარი.
მწერალთა კავშირი ორჯგუფად იყოფაო, თქვა ვანომ: მიშველოვან და უმიშველო მწერლებადო!
თვითონ მიშველაძე რომელ ჯგუფში შედისო, კითხა ვანოს ნინომ!
რა თქმა უნდა, მიშველოვანებშიო, და ახლა მან „დაკითხა“ ნინო — შენი აზრი როგორიაო!
არ ვიციო, გაიცინა ნინომ! — მე მარტო ის ვიცი, რომ პირადად მე უმიშველო მწერლების ჯგუფში აღმოვჩნდებიო!

საპრაზაჟით გაპრაზაჟული ჩანაწერი

ერთი ცრუკრიტიკოსი ქოქოლას მაცრის ერთსტროფიანი სალალობო ლექსის გამო:
ბერავს პაპის ჯიბეში
ნაპოვენ პრეზერვატივს
პაპის ბოლო იმედი —
რვა წლის გოგო ფატი!
ეს ხომ ბავშვებისთვის არაა დაწერილი, ის პაპებისთვისაა დაწერილი და პაპებისთვის დაბეჭდილ წიგნშია შეტანილი. რა დააშავა პოეტმა — ის, პრეზერვატივი რომ ახსენა?
ახლა მე მოგიტანთ მაგალითებს, ვინ სად რა ახსენა, და როგორ ბეჭდავს ყოვე-

ამაკორდი

პერიფერიის მყუდრო ნაპირი...
და აიეტის უმცროსი ქალი...
თალი სპარსული,
ზოგან ამპირი, —
ელინთა შემდეგ რუსეთის კვალი.

დგას მოლოდინი, რომ მოვა გემი,
განათებული და დიდზე დიდი
და იაფეტი,
ქამი და
სემი
გაგვიყოლებენ კიდიდან კიდი.

ფრიალებს ნატვრა, —
ჰყავდეთ ლობისტი
და თან მფარველი ერთობ საშიში,
ყველა სნობისთვის, ისე ცნობისთვის,
დიდი გემიდან მოჩანს აშშ.

ლიტ. აგენტი და თანაც ჰაშიში
ევროპელობის არის ნიშანი,
...წყალს მიაქვს ვენება, ძალით აშიში-
ნებული. გვრჩება მარტო ქვიშანი.

ოცნების გემი, მოხდით ბოდიშის,
მოაჯირიდან შენი აივნის
თვალს ვერ შეასწრებ,
ხანგრძლივ ლოდინში,
როგორც ცხოვრება, ისე ჩაივლის.

და ამ ოცნებას ეკრანი აპი-
არებს. მე ვლოცავ ვისკით ორმაგით
იმ გემს, რომელიც დაეძებს ნაპირს
და ებრძვის ტალღებს
„მთვრალი ხომალდი“.

აქ კი ელიან... დიდ გემს ელიან...
როგორც ტრიადას, ხსნას და მესიას,
— მაცხოვარია?...
— არა, ელია...
— იქნებ პირადად ლეო მესია?..

...და ვიდრე წყალზე
ნაფეხურს ნაშლის
ლიბერალიზმის მაცნე ენამზე,
თუმცა ლექსია კიდობნის საშვი,
მყუდრო ნაპირის
წარღვნის სპექტაკლზე,

აქაურს მაინც არა აქვს ფასი,
აქაური ხომ სხვათაშორისობს...
იალქანს კვალით იცნობენ მაშინ,
მიეფარება როცა ჰორიზონტს.

სიკვდილი სოლოლაკში
პაოლო

ეს ფილმი არის მზეზე და ზღვაზე,
მთავარი გმირი არის სინათლე.
ევროპა, —
სიკვდილ-სიცოცხლის ზღვარზე
ავადმყოფ სხეულს მძიმედ მიათრევს.

...და რადგან რომა შთანთქა ათენი,
როგორც შპენგლერი მიიჩნევს ამას,
სულ რომ არ განყდეს
ნერვის სადენი,
იესო ჯვრიდან ახედავს მამას.

...უფიცის კარი
ძველი გალერის
და ვინჩის ოქროს ანგელოსს იცავს...
და სიმფონია გუსტავ მალერის
ვენეციაში დაეძებს მინას.

გატეხილია პანდორას ყუთი,
ყარს ვენეცია,
მაგრამ პიეტას
სწამს სიმფონია ნომერი 5.
ნაწილი 4. ადაჟიეტო.

და შავი გედის ნიჩბიან ჰერმესს
გადაჰყავს არხზე
მგზავრი ჰადესის,
სადაც ქვესკნელის მხურვალე თერმებს
ვერ სწვდებათ სხივი უდაოდესი.

და ჩასაძირად განწირულ ქალაქს
თუკი მოუვლენს

დათო მალრადქე

ღმერთი ანგელოსს,
არავენ მისცემს ანგელოსს სალამს,
არკონადები რომ აკანკელოს.

მილანის ჰერცოგ ლუკინოს კინომ
ფრესკით მოსტაცა მწყობრი რაციოს...
თუ ხუმრობაა,
იქნებ ტაციოს
დედა მეც ვინმემ მომატაციოს...

ცუდი ჰაერი —
Mala aria...
ტყვიისფერ ცაზე მალე ორიონს
ვერ ნახავ. ისმის... თუ მალერია,
შველის ქოლერას და მალარიას.

ჰქონდა აშენბახს განცდა ათენის
და რომც სწორი გზით იარო, სალი
კლდეების ქიმზე,
ჭირს ვერ განდევნი,
თუ გამოტოვებ იერუსალიმს.

...აქ, სოლოლაკში პოეტ იაშვილს
უბრძანეს:
— ძირს!
და
შეუყვა მალლობს,
ის, რაც დაკარგეს ვენეციაში,
ჩვენკენ გადარჩა, ბეთლემთან ახლოს.

ქოლგა

ქვემოთ მიჰყვება ქოლგა ტროტუარს,
მალალ ქუსლებზე შემდგარი ქოლგა
და პაემანის
გზა და დრო თუა,
გავუშლი მკლავებს ღრუბლიან ონკანს.

სასიამოვნოდ სველდება ქუჩა,
ახლავს სურნელი ჯერ ხელუხლები
და ქუჩას ჩემი სურვილი უჩანს,
როგორც ამ ქოლგას
თეთრი მუხლები.

გადავარცხნილი უკან შავი თმა
და შუბლსზემოდან მუქი სათვალე...
და რითმა მის თმას
თუ გაერთიმა
და დადენილი წვეთი დავთვალე.

უნდა აღვწერო ნისლიან ქუჩის
ჭირი და ლხინი, თუ გავერკვიე,
დავწერ სტრიქონებს პოეტის ფუნჯით,
როგორც საკუთარ
ხსნას და რეკვიემს.

შემოვლილია უცხო მთა-ბარი,
საითაც ბედმა გადამაქანა...
და მსურს ქოლგის ქვეშ თავშესაფარი,
ვუსმინო წვიმის
საბეჭდ მანქანას.
რომ წვიმამ
ჩემი კარნახით წეროს,
პატარა ქუჩის დიდი ამბავი,
ვინ ესალბუნა ფრთანატკენ წეროს,
არ დარჩეს გვალვას დაუსტამბავი.

ვასწავლი, როგორ დაიძრას მალლა,
კვლავ მისწვდეს
ნაგავს და პაპიროსებს,
ქოლგის მუხლებთან დამსხვრეულ ტალღას,
წვიმით მოწყენილ სანაპიროზე.

როგორც რომ ელვის შემდეგ ინვიმებს,
ასევე მოსდევს ხოლმე
შარი
შურს,
ვილაცის გულზე მოაქვს სიმძიმე,
შენს გვერდში სველი კაბის შარიშურს.

და თუნდაც წვიმამ შეცვალოს რიტმი,
გადაიფაროს სამბა რუმბათი,
მე ვუერთგულვებ ამ უბნის ინტიმს,
ოღონდ ამ ქოლგის
მედგას გუმბათი.

ამ გუმბათის ქვეშ აღვავლენ ლოცვას
წვიმის წყალს, როგორც ნაკურთხს შევეთა-
მაშები, იდაყვს ჩამოვდებ როცა
ბარმენის დახლის საკურთხეველთან.

მიჰქრიან ჩვენი მძიმე
წლები და, —
ციდან მიწამდე ვარდნის მარშრუტით...
— მთამსვლელი მოვწყდე მწვერვალებიდან,
ოღონდ ამ ქოლგის
მხსნელ პარაშუტით.

...ამ ოცნებებში წამილო ქუჩამ,
წვიმის სურნელით
ჯერ ხელუხლებით,
რომელსაც ჩემი სურვილი უჩანს,
როგორც ამ ქოლგას თეთრი მუხლები.

წვიმს და ვეხები
სავსე მკერდს მკერდით
და ვთლი სალამურს ლერწმის ღეროდან,
...შენ, დიდი ქვეყნის შვილივით წერდი,
რადგან ამ ვინრო ქუჩის გვეროდა.

AGLIO. OLIO. POMODORO.
ნეორეალიზმი იტალიურად

რომის ნაშალი. არსად ეგზოტი.
ჩანს იტალია ხიბლით და წუნით,
ხმაურიანი ვინრო ეზოთი,
პომიდვრით,
ნივრით
და ზეითუნით.

— ჩქარა, კაბები დავიკემსოთ-ი
და აივნების გადაძახილით
შემოდის დილა,
როგორც მეზობლის
მოხუცი ბიძა, შარვალჩახდილი.

პოლიტიკოსი კადრში ქადაგებს,
უმუშევრობას მოსპობს ძალიან
მალე და
ხედავ, რომ სილატაკეს
პაემანისთვის მაინც სცალია.

ქალაქი

უსიამოვნოდ ხვდებიან წვიმას,
ფანჯრიდან უკან კრიფავენ ზენრებს...
და შენს ნაწერშიც ეძებენ იმას,
რისი დანახვის უნარიც შესწევთ.

პროვინცია

სიამაყით რომ გახედონ მალლობს
ჭირისუფლებმა,
ღირსებას ვფიცავ,
შენ უნდა მოკვდე, რომ შენთან ახლოს
განათდეს ცა და გაძვირდეს მიწა.

მკვლელები

ბექა ქურხულის
„მკვლელის“ ნაკითხვის შემდეგ

თოვლი წამოვიდა, ბინდია,
დაფარა მთები და ველები,
მოვკვდებით?! ფეხებზე გვეკიდია! —
ბოდავენ თვითმკვლელი მკვლელები.

და ზღვაზე აზვადენენ ტალღები,
მწვერვალზე სირუხე, ნისლია,
მიზნები სდუმან და ზრახვები,
როდესაც მკვლელები ისვრიან.

ესვრიან სიბნელეს, განთიადს,
მზის ჩასვლას, ამოსვლას მენამულს,
ცხოვრებას შფოთიანს, დარდიანს,
სიზმრებსაც სიცხადით შენამლულს.

როდესაც დადგება ზამთარი,
როცა გზა ცივია, სველია,
და მერე გავიგებთ, რაც არი,
ყოველი ჩვენგანი მკვლელია.

წლებმა დამიტოვეს სიბრძნე,
მაგრამ წაიღეს ხალისი,
რამდენი რამე ვერ ვიგრძნე,
რამდენი რამე არ ვიცე.

ცარიელ წარსულს მივმართავ,
წამებით, წუთებით, წლებით,
როგორც დაკარგულ მისამართს,
სადაც აღარავინ მელის.

რადგან უეცრად ლამდება,
რადგან გათენებას ველი,
სადაც იწყება, მთავრდება,
სამყარო ნახევრად მთელი.

რალაც გარდასულს, განვლილს და წაშლილს,
იტოვებ-კარგავ, კარგავ-იტოვებ.
და დაბრუნდები... ცარიელ სახლშიც
და გიმასპინძლებს იქ სიმართოვე.

დანგრეული ჭერი, კედლები,
და შენ ბავშვური მოგდევს ცდუნება,
მოლოდინს ფუჭად რას ევედრები,
წარსული მაინც არ დაბრუნდება.

გთხოვ, დამიტოვე!..
ილუზია ან
სინამდვილე,
ან აუხსნელი
ამოცანა,
ან სიმართლივე,
ან სირთულივე,
ან სისადავე,
დასასრული,
ანდა სათავე!..

გთხოვ, დამიტოვე!..
რაც მადროვე,
რაც ვერ მადროვე,

გაგა ნახუცრიშვილი

რამე დატოვე,
თორემ ცხოვრება,
ეს ცხოვრება,
დიდი ხანია
გავიმართოვე.

მოდის და მიდის

არ დაიჯერო,
საზღვრის და კიდის,
ყველაფერი ხომ
მიდის და მოდის,
მოდის და მიდის.

არ დაიჯერო,
ძველის და ახლის,
სულ ხომ ასეა,
მიდის ხალხი,
მოდის სხვა ხალხი.

არ დაიჯერო,
სიბრძნის და ბოდვის,
სულ უთავბოლოდ
სიტყვა მიდის
და სიტყვა მოდის.

ნუ დაუჯერებ,
მონატრებას,
ნუ იწყებ ლოდინს,

სიყვარული ხომ
არსად მიდის
და აღარც მოდის.

არ დაიჯერო,
სულერთია,
დრო
მცირე, დიდიც,
ყველაფერი ხომ
მიდის და მოდის,
მოდის და მიდის.

იქ, სადღაც, შორს.

და ხდება
ბედი რომ
არ ტოვებს არჩევანს,
მეტი რომ
არ გინდა
მოერგო როლს
და მეც აღარ მსურდა,
ასეთი დარჩენა,
წავედი,
წავედი,
იქ, სადღაც, შორს...

და მე ხომ არც ერთი
ტკივილი
არ ამცდა,
არ მინდა
კივილი,
სიჩუმე,
არც დაცდა
და უნდა წავიდე
მე
იქ, შორს, სადღაც...

და ნულარ მომძებნით
ოცნებით,
ლოცვებით,
მოეშვით სულ ტყუილ
წუხილს
და ფიქრს,
იცოდეთ,
კარგად ვარ,
წავედი,
წავედი,
სადღაც, შორს, იქ...

ქართულად წერე

სხვას არაფერს გთხოვ, მეგობარო,
ახლაც და მერეც,
ქართულად წერე.

რომ მზე არასდროს მოეფაროს,
ამ ველებს, სერებს,
ქართულად წერე.

რომ გიხაროდეს, შეიყვარო
და გრძნობდე ფერებს,
ქართულად წერე.

არ შეელო, მოეფერე
სიტყვებს და ბგერებს,
ქართულად წერე.

უცნობი ხმები, რითაც მავსებენ, წარმავალი და უღიმღამოა, თავს ხელისგულზე ჩამოვასვენებ და მზე, ვინ იცის, როდის ამოვა...

დღეო, ჩვენ ერთად ვსალამოვდებით, ჩამავალ მზესაც თვალს რომ ვაყოლებ, მე, შენთვის მკვდარი, აღარ მოგვკვდები, აქ შენი მზით და სუნთქვით მავსებენ.

კვლავ გვერდის ავლით ვახშურ ცხოვრების, ქარდაქარ სვლა და გადაქარება და სამშობლოში ვართ მათხოვრები, რადგან ვერ შევძლეთ გადაგვარება.

თუმცა წამსვლელი...

თუმცა წამსვლელი იყო რჩეული — ნავიდა, იქცა ნაფხურებად, დაეხუჭა თვალს და შემოჩვეული მომავლის ლანდი წამსვლელად.

ვზი ფიქრის ქაში, ჭიდან ამომსვლელს არც ალტერ ეგო, არც მე არ ვგავართ, მერამდენეჯერ ვიცვლი სამოსელს, მაგრამ რატომღაც ისევ აქა ვარ.

რას ნიშნავს ღამის რეჩიტატივი, შეგრძნება, თითქოს მუდამ ცალკე ვარ, რთულია ის, რაც არის მარტივი და სიმარტივის მინდა გარკვევა.

გამოღწეული ყოფის ნაგვიდან, თანდათან ვერწყმი დღეებს საუფლოს, ვდგები, ვშორდები სანერ მაგიდას და ვცდილობ ფიქრში გაგესაუბრო...

სიტყვას არ ეძებს...

...უსმენ თვალებით ნათქვამს და გაიფიქრე: ამ კამერტონზე რომ აანყო შენი ცხოვრება, მზეს და მინას, მდინარეს და დამალულ ქარებს უნდა უსმინო და უნდა იყო მათი გაზრდილი, რომ სიტყვაში დაუნახავად იგრძნო მზე და გაიხსენო ღამეები მზის ნაფერები, როცა სულის უთქმელობა გამჭვირვალეა სიტყვას არ ეძებს. გაიხედე და იმ ყვავილს თვალი შეავლე, მეუთვალავედ რომ გაიშალა, როგორც პირველად, იგი ხომ სათქმელს სურნელით ამბობს და ასე გიხმობს, თვალმაც ხომ იქით გადაინაცვლა და უხილავ სიღრმეში ჩაჰყვა. აქ შეიძლება უცაბედად რომ მოჰკრა თვალი ან იგრძნო მისი სიხალისე გამჭოლი ნუთი, ყველა დროს რომ ფლობს ერთდროულად, მაგრამ თვითონ არსად არ არის და მაშინ უყვარს ჩვენში ყოფნა, სულის გარდა რომ ვერავინ ამჩნევს...

დაველოდები, აბა, თუ მოვა, როცა განწყობა საბათუმოა და საყვარელი ღამაზმანები არის საცალო, მაგრამ ფასი საბითუმოა, ჩვენ მაგრად ვდგავართ, არ მოგველის გაბითურება, რადგან განწყობა საბათუმოა, თუმცა არ ვიცი იმ საღამოზე საბუთიანი საბა თუ მოვა...

რეკვიამი... 2015 წლის ივნისი

...მე თქვენთან ერთად მივდიოდი ღმერთის სახლამდე, მაღლიერ გუნდის მოზეიმე ხმების თანხლებით. რას დაღვრემილხარ, სულო ჩემო, და რათ დამკვნესი?..*

რას ვიფიქრებდი, ეს განსაცდელი თუკი მელოდა?! მახსოვს ნადირი თავს რომ გვესხმოდა, მაშინაც ცხარე ცრემლით მოვთქვამდით, დაკარგულ ბავშვებს უნახავად დავქვითინებდით და თავის შიშში ველარავინ იმალებოდა...

ისინი იქცნენ წარმოსახვის პერსონაჟებად, ზოგს სიზმარი რომ გამოარჩევს და აცოცხლებს, ნიშნად იმისა, რომ ისევ ახსოვს მას, ვისაც ახსოვს და თუ ივინყებს, მხოლოდ იმიტომ,

* „რას დაღვრემილხარ, სულო ჩემო, და რათ დამკვნესი?..“ ფს.41. 6;

გივი ალხაზიშვილი

რომ ოდესმე მოულოდნელად ამოაცუროს, დაუვიწყარ თავფურცელივით...

ვინ იფიქრებდა, შუა ქალაქში მოვარდნილ რისხვად და მესაფლავედ იქცეოდა პატარა ვერე და სანყლებს ცოცხლად თუ დამარხავდა?!

ვინ მოელოდა თუ შემთხვევით გამსხლტარი ვეფხვი შუა ქალაქში ვინმეს დაგლეჯდა და ქალაქს შიშში დაზაფრავდა, ისე რომ გარეთ გახედვასაც ვეღარ ბედავდნენ და ვის შეეძლო ამ ტკივილის გულში დამალვა?!

თვალი შენი შეშინებულ ხმას აედევნა, ხედავ, რამხელა ცა ჩამოდის? მინაზე ცა ვეღარ ეტევა... მინაზე ფეხს ვეღარ ვადგამ, მეჩვენება, რომ შენ გაბიჯებ...

...ის ახლა ჩემში ისევ ანათებს, შუქი, რომელსაც არ უნდოდა დამშვიდობება, როცა თვალს ვხუჭავ, მეშინია, რომ არ ჩამიქრეს...

ხალხს ქუჩებში მოსიერნე მტაცებლები ელანდებოდა, ვერ ასხვავებდა სინამდვილეს ზმანებისაგან!

...რად მაიძულე, რომ ვიარო შეჭირვებულმა? ღმერთო ჩემო, დაღვრემილია სული ჩემი, უფსკრული უფსკრულს გადასცახის მხოლოდ შენი ხმით, ყველა ტალღამ და ზვირთმა შენმა გადამიარა.

ღმერთს, ჩემს ქომავს, შევეკითხები: რად დამივიწყე?.. აბა, სად არის ღმერთი ჩემი, სად დავიგულო?!

ან სად ვეძებო მე ისინი, მდინარემ რომ ცოცხლად დამარხა ჩემს გულში და ჩემს ხსოვნაში და აქ მინა ვერ მიაყარა, ისინი ზოგჯერ ისე ტირიან აქ ხმით აღწევენ მინის ღამიდან..

ჩემი სმენა განწირულია ხმების სახლია, ისინი დაღლილ ფრინველებივით აქ იბუდებენ და ჩვენ კვნესას ახმოვანებენ.

...რას დაღვრემილხარ, სულო ჩემო, და რათ დამკვნესი? ღმერთს მიენდე... რომელიც არ ჩანს, მაგრამ სულით ვგრძნობ, რომ აქ არის.

ღმერთო, წყვილადავ რისთვის მტოვებ?! მაჩვენე, სიბნელეს არ შევუშინდე, მირჩევ ნათელის გულში შენახვას, ღამიდან სხივის გამოდნობას, ისეთ სიტყვად რომ იქცევა, შემაშინებს მისი სისაფსე, ხოლო როდესაც დაეცემა სოფელს წყვილადავ, მყისვე ჩნდები და ჩემში ანათებ.

სამყოფელს შენსას გულში პოულობ და ყველა ბავშვი შემოგვეყურებს შენი თვალებით...

ულმერთობა დაიჯერე და გაეცი და იჯარით, ისევ ღმერთი თუ გიშველის ისე მწარედ ჩაიჭერი!

რას ვიფიქრებდი, ზოგჯერ შაშვი რეპერი თუ არი, რადიკალურად შეუცვლია რეპერტუარი, აბა, უსმინეთ, პერსპექტივა რა ფართო არი, არავინ უნდა, ძილშიც რეპავს, სულ მარტო არი.

მორიგი წერილი

„წერეთელმა დაგვიბარა“... ხალხური

„ტირილი, ტირილი, ტირილი ბევრი! ბზის განიავება, კალო და კევრი, და სოფლის სინმინდე, მართალი ბათმანი, როცა მე ქალაქში მანუხებებს, მახელებს ყველა ყელსახვევი, შავი ხელთათმანი...“ პაოლო იაშვილი („წერილი დედას“, 1916)

შენ შეეჩვიე ზურგსუკან ქირქილს საშუალოთა ნიჭნაკულოობას და, რა თქმა უნდა, სულაც არ გიკვირს, მათი ბედისგან დაჩაგრულობა.

გებარებოდეს მთელი მსოფლიო, დაბადებამდე როგორც გებარა, ხომ აჯობებდა, შენ, პიროფლიანს, რომ შენი სოფლის მინა გებარა.

ხომ დაგიბარა ძია პაოლომ და შენ კი, ყურიც კი არ ათხოვე, აქ მხოლოდ მშვიერ სიტყვებს პოულობ, აქ, მხოლოდ სიმწრის სიტყვებს ანთხევენ.

მაგრამ ამ ფონზე მისი მკლავებით და ძუძუ-მკერდით დაპურებული, ბედნიერი ხარ ამ ანკლავებით, გაქვს ლუკმაპური დაპირებული.

გამოეკერე ზეცას ქალაქის, ზეცას კი არა, ტკეპნი ფილაქანს, დარდს ახმოვანებ შენში დაღეიქის და შოკოლადის ერთი ფილა ქალს

რომ უნილადე და გინილადა ტანი, დროდადრო რომ აკონტროლებ, ის ქალი იქცა იმბეცილადა, ამაცობს, შენთან მოკოტრიალე.

გეკურკურება და თავს გველებ, ყოველ სიტყვაში ურევს ვიარას, რომ მიგიზიდოს ფარისევლობით, და შენი ლანდი საწოლს მიაკრას.

აღარ მოგწყინდა მისი კრუტუნე, ან არ მოგბეზრდა ხალხის ქილიკი? მისი ნაწერი არის რუტინა და საცოდავი პანეგირიკი?!

ამათ სულ კენჭი უნდა იყარონ, ამათ უნდა სცეს ხალხმა თავიანი, რომ სიფათები გადაიყვანონ, როგორც ქალაღი გადასაყვანი.

ვცნობ მეტაფორას გულისცემითაც და შენს ნაბიჯებს კულისებიდან,

სულ მოდიხარ და ვერ მოაღწიე, ხომ ასე იქცა ულისე მითად?!

როგორც ვიყავი შენთან ოდესლაც, მახსენდება და სულ ისე მინდა!

მიატოვე თავი შენი...

ნადი სადმე, უშენოდ ნადი, თვალს მიეფარე, მიატოვე თავი შენი და ისე ნადი, რომ სარკეშიც არ ჩაიხედო, გაუცხოებულ მეს ნურასდროს დაუბრუნდები, ნადი, უკან ნუ მოიხედავ, გამოაღწიე მატყუარა წარმოსახვიდან, დარწმუნდი, რომ არ არსებობ ამ დღეებისთვის, დღედაღამ რომ მორიგეობენ და იგივენი მიდი-მოდიან, როგორც სხვადასხვა.

თუ თავი შენი მოგენატროს იმათ გამო, სხვისი თვალებით ვისაც ვერ ხედავ და უნებლიეთ თვალი გაგქცეს, ისე დახუჭე, ვერ გაახილო.

რაც გადაგარჩენს — სულის თვალთა,
თუ მიენდობი, ყველა სიტყვა აგეხილება
და სამყარო თვითონ გიპოვის...

მე და მინდორი გულაღმა ვწევართ,
თაფლის სურნელი მარბუებს მინდვრის,
ის ჩემი, მე კი მისი შემწე ვარ,
მე მას ვუდრი და იგი მე მიდრის.
ესაა ჩემი მყუდრო სახლ-კარი,
ცის სახურავი, გულში საყდარი...
ვინ მიუჩინა ჩემს მარტოობას
ულამაზესად მკვიდრი საყრდენი —
განსაცვიფრებლად მდებრი მინდორი,
ისე ღრმა, ისე სურნელოვანი —
დო რე მი ფა სოლ,
ლა ლა სი დო რე,
საუკუნეთა ფარული სუნთქვა,
გადამალული დროის სიმდორე
და ვარსკვლავები — წვრილ-წვრილ შვილებით,
მოყურადებულ ცის მონიტორით,
ჩვენს სიახლოვეს მოენატრება,
ლამის სიმშვიდე და ცხრაკლიტური.

შენ ხარ, მაგრამ აქ არახარ...
მე არ ვიცი...
ისე, ხარ, მაგრამ ისევე სხვაგან,
ზოგჯერ ჩემთან შემოიხედავ
და ისევე ქრები...
მე არ ვიცი... ისე, ხარ, მაგრამ...

ერთი სანთელი მყავს და
ახლა ხშირად არ ვანთებ.
ვიზოგავ, რომ არ დამელიოს,
და გულში ვმალავ,
მაგრამ ვინ შეძლებს შუქის დამალვას?!

მეპაღის ანდერძი

დადგება დრო და
ბაღში პირველმონეულ ნაყოფს,
გაუსინჯავენ გემოს ბავშვები,
მერე კი, როცა ხე
ზეცაში ტოტებს გამოფენს
და ფოთოლცვენას დაელოდება,
გადამფრენი ფრინველები რომ
ლამის სათევად ჩამოსხდებიან;
თვალი შეავლე, მგონი მათ შორის
ჩემი სული იჯდა ჩიტივით,
ისიც გაფრენას აპირებს და
ელოდება ხელის აქნევას...

აღმოსავლური მოტივი

„მე-ალი-ხაზი. არაბი ამპარტავანი.“
შალვა ალხაზიშვილი. „ამერიკანული დუეტი“..
ჟურნალი H₂SO₄ N1, გვ.44-45. 1924წ.

ვუთხარ — ინშალლაჰ! *
გამიღიმა, მკლავები გამიშალა,
გულში ჩამიკრა, გული გამიშალა,
დიახ, გამიშალა, სუფრაც გამიშალა...
ინშალლაჰ!...

აზიური ღამე იყო, ისეთი ნაზი აურა
და ისეთი გამზურებული,
მზესთან მაზიარა,
მზის ნაწილი ჰყვაროდა ყველა ოთახში...
დღესაც მჯერა, რომ მზესთან მეძინა!

დილით კი ადგილი იცვალა და ამოვიდა,
ზღვიდან ამოიხედა, ზღვა გამიშალა.
ზღვის თვალი ჩამიკრა და გამიღიმა,
საღერღელი ამიშალა...
ინშალლაჰ! *
დაფარულია შენი მუღამი,
დღისით თუ ღამით?
შენს გარდა ხომ არავინ იცის?!

წელი ირწევა ტალღასავით
და მსუბუქად დაჰყვება დაირას,
ამღერებული სისხლი დაიარს დაირას...
რიტმი ლამის გადაირია.

სევდა, ** ინშალლაჰ! *
ერთადერთი ხარ, ვინც დღეს სული გადამიშალა
და ჩამავალ მზეს აედევნა
და ჩვენ სამივე ერთმანეთში გავუჩინარდით.

* ინშალლაჰ! არაბულია და ნიშნავს — ღვთის ნებით! ღვთის
წყალობით! შეიძლება უფრო მარტივად — კარგად იქნება.
** სევდა — ქალის სახელი

ინშალლაჰ! *
და ჩვენი სმენა იქცა ნიჟარად,
სადაც ღმერთი დასაბამიდან
ცის და მიწის ფშვინვას ინახავს,
როგორც ჩვენი სუნთქვის ნიშანწყალს,
ჩვენ ერთმანეთში გვიცემს გული
და ერთმანეთს სუნთქვით ვპოულობთ...
ინშალლაჰ! *

რა უნდა გითქვას?!

შენ რომ შეგეძლოს ჩვენთან მოსვლა,
ან მე შენამდე რომ მოვალნიო,
თუნდაც ისე, სიტყვაში რომ მეგულები
და ვგრძნობ შენს ყოფნას;

არ არსებობს ჩვენს შორის დრო და არც მანძილი,
არის მხოლოდ უცბად გასვლა რეალობიდან
და გახედვა წუთის ღრეჭოში,
სადაც ჩნდება ფარშევანგი —
შენწყვეტილ სიზმრის ორეულივით,
მდუმარებამ რომ გამოჩეკა
და აქედან გასასვლელს ეძებს.

უხმო სიტყვას ზოგჯერ გულსაც ამოაყოლებ
და ისე გიჭირს მისი უკან ჩაბრუნება,
როგორც თვალში ბრწყინვის ჩამალვა.

ეს ღამე რომ შეა, ის დღე დამთავრდა,
შენ შეაფარე თავი მიმიკას და არითიმას,
დამემალე და მომიხდა იმის გაგება,
რისი თქმა გასურდა?!

მაგრამ შენი ხმა ისე გაქრა,
სიტყვად ვერ იქცა
და მივხვდი, ისე ახლოს იყო შეგრძნების ენა,
რომ შევეუერთდით დუმილს ორივე,
სადაც შეგვეძლო უსიტყვოდ ყოფნა
და სათქმელის გულში გაფლება,
ჩვენ რომ გვესმოდა და სხვას არავის;

რა ახლოსაა ორი დრო და
ორივე მხარე;
წონასწორობას ვგრძნობ, მაგრამ არ ჩანს,
მე ხმებს ვხედავ,
თქვენს მოძრაობას სმენას ვაყოლებ
და მე გეძებთ, უხმოდ გეძახით,
თქვენს გამო ჩემში მინა ატირდა!

ღმერთის ვალი მაქვს მარტოდენ
და თუ ვწერ, მხოლოდ ვწერ ვალით,
ეს კი მწვერვალებს არ ტოვებს,
დაიპყრო ყველა მწვერვალი.
არ მახსოვს ამ ქალს რა ჰქვია,
ლილი, ლალი თუ მანანა,
ყველა მწვერვალი აქვია
და იღებს ესწემანანა...

მგონი დაფუსხლტი ავაზას,
ანდა დროებით გადავრჩი,
ერთხელ ხომ შემომთავაზა
სტუმრობა თავის ლადარში,
დრო ასე გამყავს სიღალღით,
კაფიასა და ლადავში.

ფურცლებში ჩარჩა სიფრიფანა ჰერბარიუმი,
გამჭვირვალეა ზაფხულის კვალი
და ხსოვნისაკენ მზერას აპარებს:

მე დავენები! შენ?
სადა ხარ შენ?
შენ აღარ ხარ ჩვენ?

დაიჭვება

ეს ეჭვი მაინც მიდის იქითკენ,
არ მეგულება სადაც სიკეთე,
მიხვალ და გულსაც ალბათ იქ იტკენ,
კართან, რომელიც სიმწრით მიკეტე.

აგედევნება ეჭვის ღრუბელი —
როგორც ბავშვობის სკიდან ფუტკარი,
ვერ გრძნობ კარგია თუ დამღუპველი,
ახლა რომ უთხრა, რაც ვერ უთხარი..

ნაბიჯს გადადგმულს მისკენ თუ სხვაგან,
არავინ იცის დღეს რა მოჰყვება,
ფიქრში არსებულ კონტურულ საგანს —
შემორიგება თუ ამბოხება;

წარმავალია ქვეყნად ყოველი,
მინდორი ხმება, ხან იქარგება,

მე კი ყოველთვის იმ ხმას მოველი,
ვინც არასოდეს არ იკარგება.

ღუმილის უღაბო

ამ დილით..
მუდამ იყო ეს დილა,
ამ სიცოცხლეშიც იყო, მანამდეც
და იგი გულში ისე შეზრდილა,
ორივე ერთად უნდა დავლამდე.

რომ გამოვადებ, ღია ფანჯრიდან
ისეთნაირი მოჩანს სამყარო,
ჩემში რომ ცხოვრობს, მე რომ გამჭვრიტა,
რომ მორიდებით თავი დავხარო...

მაგრამ ბალახზე თავის მიდება
მომენატრება დიდი ბავშვივით,
ლამისკენ წასვლას მთხოვს დაბინდება
და მინდორი აქვს ჩემთვის გაშლილი.

სხვაგვარად ვგრძნობ და ვეძებ სხვა ანბანს,
ველარ მომანვდენ მზერას და ვერც ხმას,
ასე ვეჩვევი ტკბილ-მწარე ამბავს,
უდაბნოსავით დუმილთან შერწყმას.

არის წუთები, თვალს ვერ გისწორებ,
აგარიდებ და სულში ჩამხედავ,
ეს ღამეები მექცა მინურად
და თავშესაფრად გამქრალ სახეთა.

იმედი ვიდრე გადამეწურა,
ვიქნები შენთან, სულ ახლოს, სულ შინ,
მე სინანულში მსურდა მეცურა,
ალმოვჩნდი ღმერთის ნაჩუქარ სულში.

ნიგნიდან „მასამე ლქსი...“

აქეთ ლილოა და იქ ნორიო,
ძალიან ახლოს დუმს იგნორიო!

რა ქნას, აგიჟებს უკეთესობა,
როდესაც უკან უკეთ ესობა.

ნუთუ შენც ბრუტუს,
იჯერებ პრუტუსს?!

ზოგიერთის გემოვნება,
არის ნაღდი გომოვნება!

ექაჩებოდა, ისიც მისდევდა,
თითქოს იმაზე ქარონი ეზა
და ქვე უყვარდა თავშესაქცევად,
იმასთან ერთად გარონიება.

აძლია კეისარს კეისრისა,
კეისრის ზენოლით გეისრისა.

დაუყენეს ხეს გუშაგი —
ინდმენარმე სექს-მუშაკი.

შოთა ზოიძე

ერთმა მშვენიერმა ქალმა

ერთმა მშვენიერმა ქალმა ჩამიქროლა, როგორც ქარმა, გულში ჩამიტოვა ქარვა, ტკივილები გამიქარვა.

ერთმა მშვენიერმა ქალმა, ერთმა მშვენიერმა ქალმა.

მე ახლა იმ მანდილოსანს შევაყვარე ჩემთან მოსვლა, საგანგებოდ შეიმოსა და მე მომეანგელოსა,

ერთმა მშვენიერმა ქალმა, ერთმა მშვენიერმა ქალმა.

ალი — სარო, ქალი — ალვა, ქალი — ბროლი, ქალი — ქარვა, დამწვა მისი ცეცხლის ალმა, მომიქროლა, როგორც ქარმა,

ერთმა მშვენიერმა ქალმა, ერთმა მშვენიერმა ქალმა!

ეძინათ ხეებს, ხეებს და ხრამებს, ჩვენი სასტუმრო იდგა ათენთან, ვინეკით ბნელში და დიდი ღამე ჩვეულებრივზე ადრე გათენდა.

და არქაული არქიტექტურით სასტუმრო გავდა ციხე-სიმაგრეს. ცხადია, ახლა ბედს არ ვემდურ, მე შენ აქ სასწაულით მიგაგენ.

მე უკვე შიშველ ქუჩებს მოვფინე ჩემი ზვიადი ფიქრის პროფილი, თითქოსდა ჩვენი წუთისოფელი უცხო სხეულით ტკბობა ყოფილა.

კვლავ აივება შენი უჯრები, ჩემი ფიქრებით, ცხელი ვნებებით, რასაც ვუჯერებთ, ან არ ვუჯერებთ, რასაც ვნებდებით, ან არ ვნებდებით.

ყველა, რაც ვიცი და რაც არ ვიცი, შენ ხარ ფუტკარი, მე ვარ ვამპირი, მე ამ ყველაფერს ისე განვიცდი, თითქოს მეორედ მოსვლას ვაპირებ.

მე ეს იესოს ვუთხარი სამჯერ, და მივაშურე დიანას ბალებს და საგანგებოდ დაგმანულ ფანჯრებს უფალი ხურავს და ისევ ალებს.

მე მოვრჩი უგ ზო-უკვლოდ ლოლიალს, ზოგან — მანვიმდა, ზოგან — მათოვდა, ცხოვრება ბევრი ქვა და ლორღია, ფეხს წაიკრავ და მორჩა-გათავდა.

სოფელმა დედას პური მაჭამა, და ბევრი დღეობები გამართა, მიყვარს სოფელი, მისი წყალ-ჭალა, როგორც ალუბლით სავსე კალათა.

ჩემი ბავშვობის წლები მეძახის, რუისპირები სიზმრად ნანახი, საქართველოში ერთიც ვერ ვნახე სოფელი, რომ არ ჰქონდეს ვენახი.

ვარ უფლის სახლის სტიქაროსანი, შაშვია უფლის სახლის მგოსანი, მე მიყვარს შავი შაშვის ოსანა, მე ვარ შეგირდი ფრიადოსანი.

მე განსაცდელი ვერ დამენევა, შენი ზვავი ვარ, შენი მენყერი, ჩემი სიცოცხლე ახლა იწყება, მალე იესო სახლში მენევეა.

არ მომიძღვნია შენთვის ოდები, მე შენს წიგნებში გავმეორდები, მეტაფორების ფარას მოვდენი და ეს იქნება ჩემი ორდენი.

არეულია ლანდებში ლანდი, ქუჩაში — ხალხი, ცაში — ფრინველი, სულ ასე იყო და ასე ჩანდა, და ამას ვგრძნობდი მუდამ პირველი.

ყამთალმწერელი დარბეულ დრო-ჟამს ხედავ და ჟამის ზუსტად ათვლისას, მარაბდის ომში დაფლეთილ დროშას სულს უბერავდა დედა ქართლისა.

ახლაც ვაგროვებ გაცრეცილ დროშებს, დაღვრილ სისხლსა და მებრძოლთა გვამებს, ამ ჩემს თახსირ და უბედურ დრო-ჟამს, იქნება ამით შევმატო რამე.

მე შენ მეგონე ჭექა-ქუხილი, ჭექა-ქუხილი თავზე დამტყდარი, მე შენ სიზმარში გნახე წუხელი, აფეთქებული, როგორც საყდარი.

ადიდებული, როგორც მდინარე, აელვებული, როგორც ხანძარი, გამომალავიძე მე შენ მძინარე და ცაში სანავარდოდ დამძარი.

დაპყრობილი ვარ ახლა მთლიანად, შენით და საყვარელი ყვარელით, შენა ხარ არტემიდე — დიანა, სიზმრის ქოხიდან წამოყვანილი.

შენი გული ვარ და შენში ვფეთქავ, შენი თვალი ვარ და უცებ ვახელ, მინდოდა, მაგრამ აქამდე ვერ ვთქვი, ქვეყანას მოვფენ შენს ლამაზ სახელს.

ძუძუ მანოვა ქალღმერთის ფურმა, დედამ მასწავლა ღმერთების ენა, მე ოქროს თევზმა მასწავლა ცურვა, ჩიტმა გალობა და ცაში ფრენა.

შენი გული ვარ და გულის ფეთქვა, ეგ მკერდი ჩემი ამორძალია, მე შენთვის ადრე მინდოდა მეთქვა, გულს გაფრთხილება უნდა ძალიან.

ჯერ არარსებულ ქალაქში ვცხოვრობ, ვით უსანქციო წიგნის ავტორი, ცხოვრება მქონდა ცხელი და ცხარე, მე და უფალი დავრჩით მარტონი.

მაკრთობდა ცივი ქარის კივილი, ვერ შევეგუე მდარე მდინარეს, ვერ შევაჩვიე გული ტკივილებს, სული — უგულო ადამიანებს.

მსურდა მეცხოვრა ღმერთის მეზობლად, მაგრამ ცხოვრებამ ისე გამლახა, მალე გაიტან კუბოს ეზოდან და ოქროსავით ჩუმად დამმარხავ.

როს დაგშორდები ათასი მილით, ვინ მომაშავებს სანუკვარ დაფნას, მზე, მონყალების დასავით თბილი, გააშრობს ღამით დაცვარულ საფლავს.

და ჰარმონია იქნება სრული, შაშვი იქნება შენი მგოსანი, ცოდვილ მიწაზე დაღლილი სული ცად ამალღდება იესოსავით.

არარსებული დარდით და ოხვრით დგას და აგროვებს ვერცხლისფერ თასებს, არარსებული სიზმრების ქოხი, არარსებული ოქროთი სავსე.

მოდის ვილაცა და ხელს მაფარებს თვალეზზე, რათა არ დავინახო ახლადგაჭრილი შენი საფლავი, შენი ყანა და შენი ვენახი.

დამწუხრებული, როგორც ობლები, ეზოში შავი ჩრდილები ისხდნენ, და მატარებლის რკინის ბორბლები გადადიოდნენ ჩემს გულზე რისხვით.

გულს იხეთქავდა შენი მერცხალი, აღარ ჟონავდა სისხლი ნეკნიდან, შენ კი იწევი ბავდამცხრალი და ყველაფერი ფეხზე გეკიდა.

ცოდვილ მიწაზე ველარ ვეტყვით, ზოგი — ლტოლვილობს, ზოგი — მარტვილობს, უნდა ავფეთქდე დინამიტით, მე ამ ცხოვრების დედაც ვატირე.

ამ ცხოვრებაში ბევრი დავკარგე და მსგავსი ვერაფერი ვიპოვე, მიწა ღვთისმშობლის ხელით ნაქარგი, ეს არის, ლამის გამოვიგლოვო.

ღმერთი გვცდის... ახლა მე ვარ მორიგე... ღმერთი გვიგზავნის ციდან ნარეკალს, ყველანი გონს თუ აღარ მოვეგეთ, მდინარე ვერე ისევ ნაგველკავს.

გვიან გავიგე და გვიან მივხვდი, რაც ადრე უნდა იცოდეს კაცმა, მე ახლა ვზივარ და სასჯელს ვიხდი, სხვა არაფერი, ესა ვარ, რაც ვარ.

წუთისოფელი ბენვის ხიდია, გილიოტინა, ძელი და ჯვარცმა, გამჭვირვალეა რწმენაც, იდეაც, სხვა არაფერი, ესა ვარ, რაც ვარ.

ყველა ვიცანი, მტერი ვინც არი, მეტი რა უნდა იფიქრო კაცმა?! ვიცანი ყველა, ყველა ვიცანი, სხვა არაფერი, ესა ვარ, რაც ვარ!

ისე უბრალოდ ამოდის ია, უბრალოდ, როგორც შაშვის გალობა, იის ამოსვლას სიცოცხლე ჰქვია, შაშვის გალობას — მაღლის წყალობა.

მეც გადმოხედა მაღლიდან ღმერთმა, ამ მიწის შვილს და სიცოცხლის ნაწილს, თუ დღემდე ჩირაღდანივით ვენთე, ველარაფერი ვერ შემცვლის ანი.

ჟამთავლას ვერც მე გადავურჩები, „თეთრი ქალაქი“ მას მე დავარქვი, როგორ იცხოვრებს ნეტა უჩემოდ ბათუმი — ჩემი თეთრი ქალაქი?

კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და მწერალთა სახლის ლიტერატურული პრემია

ლიტერატურული პროცესების ნახალისებისა და გააქტიურების მიზნით კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და მწერალთა სახლის მიერ დაარსდა ყოველწლიური ლიტერატურული პრემია,

რომელიც გაიცემა ხუთ ნომინაციაში:

- **წლის საუკეთესო პროზაული ნაწარმოები (კრებული/რომანი)**
 - წლის საუკეთესო პოეტური კრებული
 - წლის საუკეთესო საბავშვო წიგნი
 - წლის საუკეთესო წიგნის დიზაინი
 - წლის საუკეთესო დებიუტი

თითოეულ ნომინაციაში გამარჯვებულს გადაეცემა ფულადი პრემია 4000 ლარის ოდენობით. ლიტერატურული პრემიის საკონკურსოდ განიხილება 2015 წელს წიგნად/ელექტრონულ წიგნად ქართულ ენაზე გამოცემული ორიგინალური ლიტერატურული ნაწარმოები.

პრემიაზე წარდგენილი წიგნი უნდა იყოს ტექსტის პირველი გამოცემა.

წიგნის კონკურსზე წარდგენა შესაძლებელია მხოლოდ გამომცემლობის მიერ.

გამომცემლობებმა თითოეულ ნომინაციაში შეიძლება, წარადგინონ არაუმეტეს ხუთი წიგნისა.

კონკურსის შედეგებს აფასებს მწერალთა სახლის მიერ შერჩეული კონფიდენციალური ჟიური, რომელიც 5 წევრისგან შედგება. ჟიურის შემადგენლობა ყოველწლიურად შეიცვლება და მასში შევლენ ის მწერლები და ლიტერატორები, რომელთა ნაწარმოებიც ამ წელს საკონკურსოდ არ განიხილება.

გამარჯვებულის გამოვლენა მოხდება ფარული კენჭისყრით. განაცხადის შემოტანის ბოლო ვადაა 2015 წლის 25 დეკემბერი. მოკლე სიას ჟიური 2016 წლის მარტის ბოლოს წარადგენს.

კონკურსის გამარჯვებულები კი 2016 წლის მაისში, საზეიმო დაჯილდოების ცერემონიაზე, გამოვლინდებიან. გამომცემლობებმა კონკურსში მონაწილეობისთვის მწერალთა სახლის მისამართზე (მაჩაბლის ქ. 13) უნდა წარმოადგინონ:

- განაცხადი, საკონტაქტო ინფორმაციის მითითებით, მწერალთა სახლის დირექტორის, ნატალია ლომოურის სახელზე;
 - საკონკურსოდ შერჩეული წიგნები (3 ეგზემპლარად).
- ელექტრონული წიგნების წარსადგენად განაცხადება, ინფორმაცია და წიგნის ბმული მოგვანოდეთ ელ. ფოსტაზე info@writershouse.ge. დამატებითი შეკითხვებისთვის დაგვიკავშირდით info@writershouse.ge.

ტელ: +99532 297 41 01; 297 41 02

კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და მწერალთა სახლის ლიტერატურული პრემია

ლიტერატურული პროცესების ნახალისებისა და გააქტიურების მიზნით კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და მწერალთა სახლის მიერ დაარსდა ყოველწლიური ლიტერატურული პრემია,

რომელიც გაიცემა ხუთ ნომინაციაში:

- **წლის საუკეთესო პროზაული ნაწარმოები (კრებული/რომანი)**
 - წლის საუკეთესო პოეტური კრებული
 - წლის საუკეთესო საბავშვო წიგნი
 - წლის საუკეთესო წიგნის დიზაინი
 - წლის საუკეთესო დებიუტი

თითოეულ ნომინაციაში გამარჯვებულს გადაეცემა ფულადი პრემია 4000 ლარის ოდენობით.

ლიტერატურული პრემიის საკონკურსოდ განიხილება 2015 წელს წიგნად/ელექტრონულ წიგნად ქართულ ენაზე გამოცემული ორიგინალური ლიტერატურული ნაწარმოები.

პრემიაზე წარდგენილი წიგნი უნდა იყოს ტექსტის პირველი გამოცემა.

წიგნის კონკურსზე წარდგენა შესაძლებელია მხოლოდ გამომცემლობის მიერ.

გამომცემლობებმა თითოეულ ნომინაციაში შეიძლება, წარადგინონ არაუმეტეს ხუთი წიგნისა.

კონკურსის შედეგებს აფასებს მწერალთა სახლის მიერ შერჩეული კონფიდენციალური ჟიური, რომელიც 5 წევრისგან შედგება. ჟიურის შემადგენლობა ყოველწლიურად შეიცვლება და მასში შევლენ ის მწერლები და ლიტერატორები, რომელთა ნაწარმოებიც ამ წელს საკონკურსოდ არ განიხილება.

გამარჯვებულის გამოვლენა მოხდება ფარული კენჭისყრით. განაცხადის შემოტანის ბოლო ვადაა 2015 წლის 25 დეკემბერი.

მოკლე სიას ჟიური 2016 წლის მარტის ბოლოს წარადგენს.

კონკურსის გამარჯვებულები კი 2016 წლის მაისში, საზეიმო დაჯილდოების ცერემონიაზე, გამოვლინდებიან.

გამომცემლობებმა კონკურსში მონაწილეობისთვის მწერალთა სახლის მისამართზე (მაჩაბლის ქ. 13) უნდა წარმოადგინონ:

- განაცხადი, საკონტაქტო ინფორმაციის მითითებით, მწერალთა სახლის დირექტორის, ნატალია ლომოურის სახელზე;
- საკონკურსოდ შერჩეული წიგნები (3 ეგზემპლარად).

ელექტრონული წიგნების წარსადგენად განაცხადება, ინფორმაცია და წიგნის ბმული მოგვანოდეთ ელ. ფოსტაზე info@writershouse.ge.

დამატებითი შეკითხვებისთვის დაგვიკავშირდით info@writershouse.ge.

ტელ: +99532 297 41 01; 297 41 02

ნახე, ერთმანეთს დაემთხვა შენი შემოდგომა და ჩემი
თმა,
ნახე, ერთმანეთს დაემთხვა
ჩემი დაბადება და შენი გარდაცვალება.

ზაურ გერგედავა

შრმის ბორბალი

ოფიციალურ წყაროებს ვენდე: დაბადებულხარ
მაშინ, როდესაც ურმის ბორბალი გამოიგონეს. რა დრო იყო!
ხარი სახრეს ვერ დაგტყუებდა, და ხანჯრებივით ალესილ რქებზე
შესკუპულ მტრედებს — ფრთებზე ღულუნა ბარტყები ესხათ.
მხოლოდ სამი ხმა დაგკლებია, შენი ხილვებით რომ დამთვრალიყო
გვირგვინი მეფის... და დედოფალსაც
ვერ დააჭკნობდა შორს დარხეული ექო ჭორების.

უცნაურობა — ფენიქსის კვერცხი იმარხავს ალბათ
ახირებულთა საბედისწერო მიქცევ-მოქცევებს:
დედის საშოდან — უსასრულო გარინდებამდე.

ნეტავ განახა, როგორ იზრდება შენი ხსოვნის დღის მეინსტრიმი:
ჯერ ფეხშეუდგმელ საწმინდარებში.

რეკს ყურებში და ირწევა ჭალი.
ინთება — ქრება — ინთება — ქრება, განჯადოებულ შუქნიშანივით.
არადა, ურო ჩამცხეს გარინდულს ყიფლიბანდში.
არიალებულ ბუნგალოს თავანს ავარდა ბული.
ძალღს ჩასაფრებულ კატის მრცხვენია,
რომ ვერ გავსამდი უტიფარ სარკის ჯიბრზე და მაინც:
გონს მოვდივარ და აცახცახებულ ხელებს ვილოკავ
მშრალ, ხაოიან ენის სავსავით.
თავს არ ვაცოდებ ამ კაქტუსსაც კი
— უკანასკნელად რომ გამოილო ნაყოფი — თრობის მომგვრელი სუნით.
ვქსუტუნებ, ვშფოთავ, გადათეთრება მოვასწრო იქნებ
— ბატიფეხურა შავად ნაჭურის,
იქნებ გავენდო, ჩავხედო ღრმად, ღრმად გადემონებულ ორეულს სულში...
და ჩავეკითხო: მისმინე, ძმაო!
ამ ნაწყალობე სტრიქონებს შორის, და იქით, მიღმა რა ხდება ნეტავ?
ფესვს გაიდგამს და ხორცს გამოისხამს თუ უწვდომელში
უჩინარდება შემაშფოთებელ მზარდი ზმუკუნით, და ნაკვალევზე მიმონთხეული

სისხლის ნაპერწკლებს წკმუტუნ-კრუტუნით ასვლიპავს ხროვა
გამძვინვარებულ ხვადთა და ძუკნის?..
იქნებ ჩავხედო, იქნებ ჩავუთქვა უიდუმალესს ამოუთქმელი,
გარდაუვალი აღსასრულის წინ.
და ხმა გაისმა:
არის აქ ვინმე, ვინც ჩვენ დაგვიხსნის, ვინც კვლავ მოახდენს ურყევ სასწაულს?!

წკაპ! აიპრიხა სიჩუმემ კუდი. აუბრჭყვიალდა წამნამი უკუნს.
ვზანზარებ. ვინვი. მხრებზე მაჯდება ორი ლაბუა მუქლურჯი ჩიტი.
გაბმულ ჟივილში შემოეპეპლათ ლამის ერთურთი.

არის აქ ვინმე?! არის აქ ვინმე?! — ვაბოდებ, ვყვირი.
დუმს მდუმარება. თავს ისჯის ჩქამიც კი, უჩინარს შეთქმული ამთქნარებს უჟმური.

არც თოლიები, არც მებადღური, არც გამორიყულის ჯიბეებს ასხივებს
ფსკერს ანანაპნი საგანძური და არც წყალზე მიმავალს ირეკლავს მიმწუხრი.
მხოლოდღა ჟღალ თმებში ირიბად ჩანწული ნალამევე პეპლებით
კეკლუცობს რიჭრაჟი — უიღბლო ფასკუნჯი.

უიღბლოვის გეომეტრია

დიახ, არსებობს უიღბლოვის გეომეტრია.
და ოქროს კვეთი —
მოლაღატე ქალთა მშვენიერ აღნაგობებში, მაგრამ შელოცვით,
მხოლოდ შელოცვით და მწუსხავ მზერით უშვილო ქალი მუცლად იღებს და,
ალიონს ძუძუ აუტირდება?
არა, ძვირფასო! მე მირჩევნია ვიყო მოშხამულ ისრის სამიზნე,
და საგიჟეთში ვმწყემსო ხილვები — სრულიად სალი სულიერ ძმების,
და აღსარება გავანდო იმას,
ვინც მე ცოფიან ძაღლების ხროვას აღარ მომიქსევს, და არც ჭორებსაც
დამირხევს მჭვირვალ ზურგს უკან — უცებ:
— საკუთარ თავის ჩამოსახრჩობი თოკის საყიდლად ნასესხებ ფულით
აგრილაო სახელგანთქმული ლოთების მეფე, და მოშიშვლებულ
დედოფალს თმაზე მოდებიაო ეუცრად ცეცხლი.

”
მისეილ
წერეთელი
საქართველოს
დაუბრუნდება
“

უმბერტო ეკო: “ყოველთვის სხვები მომწონდა”

— დავიბადე პიემონტში, ვცხოვრობ მილანში და ვასწავლი ბოლონიის უნივერსიტეტში. მყავს ცოლი, ორი შვილი და შვილიშვილი. ფაშისტი არა ვარ, ბერლუსკონის ხმას არ ვაძლევ, სოციალ-დემოკრატი ვარ. ვიყავი სხვადასხვა კათოლიკური ორგანიზაციების ხელმძღვანელი, მას მერე უფალს ჩემი აღარ სჯერა. ვუშვებ “უდოლინო”-ს.

— რომელი სიტყვა მოგწონთ?

— სიგარეტი. შეიძლება, მომკლას, მაგრამ ინტერვიუს ამის გარეშე ვერ გავუძლებ.

— მაშინ მეც მოვუკიდებ, სენიორ ეკო... საიდან მოდის ეს გვარი — ეკო?

— ჩემმა მეგობარმა იპოვნა გამონათქვამთა სია, რომელსაც 600 წლის წინ იეზუიტები იყენებდნენ, ნაპოვნი ბავშვებისთვის სახელის დასარქმევად. ერთ-ერთი იყო “ეხცელის ობლატოს”, რაც ზეცის საჩუქარს ნიშნავს. აქედან მოდის ეკო — სახელი, რომელიც დაარქვეს პაპაჩემს — უმამო პოეტ-ტრუბადურს. ესე იგი, მეც ზეცის საჩუქარი ვარ, იმედია, ადამიანები დამაფასებენ.

— თქვენ? თქვენ მოგწონთ საკუთარი თავი?

— არა. ჩემი სახე არ მომწონს, თქვენი უკეთესია. ყოველთვის სხვები უფრო მომწონდა.

— ბავშვობაში ყველაზე მეტად ვინ გიყვარდა?

— ბებია დედის მხრიდან, რომელიც პირველი იყო, ვინც დიდი კულტურული გავლენა იქონია ჩემზე. ამ ქალს კულტურისა სრულიად არაფერი გაეგებოდა, მაგრამ გიჟდებოდა კითხვაზე. საოცარ წიგნებს მძღვედა წასაკითხად: ბალზაკს, ტოლსტოის ან სრულიად უფარგის წიგნებს, რადგან მათ შორის ვერავითარ განსხვავებას ვერ ხედავდა.

— ასე გაიარა ომმა?

— ომი მშვენიერი გამოცდილებაა, რადგან თავის გადარჩენას სწავლობ. 11 სექტემბრის მერე დაბნეულად მივხატე ვხედავ. მე თვითონ დაბნეულობაში დავიბადე და ვისწავლე, რომ ამ ვითარებაშიც უნდა შეგეძლოს ცხოვრება.

— არ გეშინია?

— ერთადერთი, რისაც მეშინია — ალცჰეიმერის დაავადებაა. მეხსიერების დაკარგვა საკუთარი “მე”-ს დაკარგვაა. ყველა სხვა ხიფათი მეორადია. ამიტომ, როცა პირისპირ ვრჩები რელიგიასთან, რომელიც მეუბნება, რომ რეინკარნაცია მელის და შეიძლება, ვთქვათ, ძროხად მოვეკლინო ქვეყნიერებას, ვკითხვობ: “როგორ ძროხად მემახსოვრება, რომ უმბერტო ეკო ვიყავი?” თუ შეიძლება, დადებითად ვუპასუხო ამ კითხვას, სანინააღმდეგო არაფერი მაქვს.

— ძალაუფლება თუ გსურთ?

— არა. მე მინდა ავტორიტეტი მქონდეს, რომ ნებისმიერი ამბობდეს: “ეკომ ამა და ამ წიგნში ესა და ეს თქვა და მართალია.”

— სექსზე რას იტყვი?

— ბევრი რამ ვისწავლე, მაგრამ არ ვიამბობთ, რადგან პატივს გცემთ.

— ჩემზე ნუ წუხდებით.

— ჩემი აზრით, სექსი ძალიან სასარგებლო რამაა. მისი წყალობით გამიჩნდა ორი შვილი, რომლებიც ძალიან მიყვარს, მერე შვილიშვილი, ისიც ძალიან მიყვარს. სექსს დიდ პატივისცემით ვეკიდები.

— რადგან სიცოცხლის გავრძელების საშუალება მოგცა?

— და კიდევ იმიტომ, რომ სახალისოა.
— **თქვენ აზრით, რომელი ასაკია საუკეთესო?**
— ჩემი ასაკი, რადგან ყველაფერი მტკივა, მამტვრევს და სხეულს უკეთ ვგრძნობ.

— თქვენ გგონიათ, რომ ტკივილისგან შეიძლება რამე ისწავლო?

— ერთ-ერთი ყველაზე დიდი მონაპოვარი გამოცდილებაა, და ძალიან მიხარია, რომ მოვახერხე ამის დაგროვება. ერთ-ერთი მიზეზი, რატომაც სიკვდილი არ მინდა, ისაა, რომ არ მინდა, ჩემი გამოცდილება დაიკარგოს. შეიძლება, ამიტომაც ინერება წიგნები.

— თქვენ ამბობთ, ადამიანს უტოპიები სჭირდება. თქვენი უტოპია როგორია?

— ყველა ქალაქში იყოს ბარი, სადაც ზედმეტი კითხვების გარეშე მომიტანენ ყინულიან მარტინის, რადგან ეცოდინებათ, რომ მიყვარს.

— შეიძლება თუ არა, რომ დიდებამ ადამიანს სახე დააკარგინოს?

— უბრალოდ, დიდებას სერიოზულად არ უნდა მოეკიდო. ძალიან მიხარია, თუკი ადამიანები ჩემს წიგნებს კითხულობენ, თუმცა ამას გარკვეული უხერხულობაც ახლავს. ამის საფასური იქნება ჩემს მეგობრებთან ერთად უფრო ხშირად სეირნობა.

— ცინიზმი თუ ზრდის ადამიანს?

— ჩვენ სიცოცხლის გახანგრძლივება შევძელით და ეს ძალზე მნიშვნელოვანია. გულზე გვხვდება მშვიდი აფრიკელი ბავშვების ამბავი და

ბევრი სხვა რამ, რაზეც 200 წლის წინ არავინ დარდობდა. არა მგონია, რომ ახლა უარესები ვუყვით.

— თქვენ მითოლოგიურ პერსონაჟებზე წერდით. ჯადოსნური სამყარო გაინტერესებთ?

— დიახ, მაგრამ კიდევ ნაყინიც მიყვარს. ჩემი აზრით, ისინი, ვისაც ზედმეტად სჯერათ ჯადოქრობის, ცუდი ადამიანები არიან, ყველა ფაშისტია.

— მაგას რატომ ამბობთ?

— იმიტომ, რომ ვიცი.

— კარგი, დროის დინებაზე ვილაპარაკოთ, ამაზე ბევრს წერდით.

— გაზეთებში არ ღირს ლაპარაკი არც დროის დინებაზე, არც ღმერთზე, არც სიკვდილზე.

— კეთილი, მაშინ იმაზე ვილაპარაკოთ, რამაც შეგძრა.

— პირველად რომ ვნახე მკვდარი. ეს ომის დროს მოხდა, ქუჩაში ვნახე, ტყვიით შუბლგახვრეტილი. მაგრამ მგონია, რომ ცხოვრების საიდუმლო ისაა. რომ ყველაფერი, რაც თავს გადაგხდება, გულისშემძვრელი უნდა იყოს. მძაფრი განცდების გარეშე პროგრესი არ არსებობს.

— მოზრდილი რამ შეგძრა?

— მამაჩემი გარდაიცვალა, როცა ჩემი შვილი დაიბადა. ამ დამბრუნებამ ისე შემცვალა, რომ მთელი წელიწადი თვითმფრინავში არ ჩავმჯდარვარ. უეცრად მამაჩემად ვიქცევი.

— რა ისწავლეთ მამისგან?

— უნდობლობა. ბრმად არასოდეს არ მჯერა ის, რასაც ამბობენ.

— რით შეგიძლიათ, იამაყოთ?

— მე და ჩემმა საუკეთესო მეგობარმა, დიპლომი რომ მივიღეთ, ვთქვით: “ახლა რა ვქნათ? — წიგნი უნდა დავწეროთ და ბავშვი ვიყოლიოთ — ეს ორი რამაა, რაც სიკვდილს ამარცხებს.” ჩემს მეგობარს ერთი ქალიშვილი ჰყავს და 15 წიგნი აქვს დანერილი. მე — ორი შვილი და 40 წიგნი. ბედნიერები ვართ.

— რა არის აუცილებელი, რომ მთელი ცხოვრება ერთ ქალთან გაატარო?

— ეგ იმას უნდა ჰკითხოთ, ჰა-ჰა.

— თქვენ არაფერი გაგიკეთებიათ?

— მთავარი ერთგულებაა. კარგი ქმარი არ ვყოფილვარ, მაგრამ ერთგულებას ვაფასებ.

— სიკვდილი არ გაშინებთ?

— ჩვენ, ფილოსოფოსებს, გვესმის, რომ ცხოვრება სიკვდილისთვის მზადებაა, მაგრამ მინდა, რომ ბოლო წუთს ლამაზი სიტყვები ვთქვა.

— უკვე მოიფიქრეთ?

— უკვე ავარჩიე, რისი ამოტივფრა მინდა ჩემი საფლავის ქვაზე — ესაა უკანასკნელი სიტყვები კამპანელას დიალოგიდან “მზის ქალაქი”: “მოიცა, მოიცა — არ შემიდლია, არ შემიდლია”.

თარგმანა ნინო ქაჯაიამ

ბოლო წლების ჩანაწერები

სიცოცხლე

ბალახზე წამით მოციმციმე ცვარი.

ონომასტიკა

ეს სიტყვა სახელთა წარმოებას თუ სახელდებას ნიშნავს ბერძნულად.
რუსები დიდხანს „ტიფლისად“ (""8D;8A") იხსენიებდნენ თბილისს.

Tuflov (ტიფლოს) „ბრმას“ ნიშნავს (ესეც ბერძნული სიტყვაა).

ბრმის მეტი ვინ მიეკედლებოდა ჭიჭყინებითა და ხამხებით მუცელამოუყორავე ვეშაპს?
(თუმცა ვითარება იყო ისეთი).

„თანასწორობა“

უფლებრივი თანასწორობა ქონებრივი უთანასწორობის პირობებში წმინდა წყლის ფიქციაა.

დისპროპორცია

ბრძენკაცის ერთი დღე ბრიყვის ას წელზე მეტია.

Sic transit gloria mundi

როდესაც არქეოლოგებმა აღმოაჩინეს ეგვიპტის ძველადმოხილი ფარაონის – რამზეს II-ის (1317–1251 ძვ. წ. ა.) დაბალზამებუელი გული, გაზეთ „ტაიმის“ ფურცლებში გახვეული, ეტლით ჩაიტანეს ქაიროში. საბაჟოს მოხელემ აწონა და რაკი ტარიფთა ცხრილში შესაბამისი ნიხრი ვერ გამოუტყებნა, პირობითად მიუსადაგა გამხმარი ვირთვეზას შეტანისთვის დაწესებული ფასი.

ბრძენკაცზე „ბრძენი“

ვინც არაფერი არ იცის, არაფერში არ შეცდებოა, – უთქვამს მენანდრეს.

სადავე

აბრეშუმის სადავე სადავედვე რჩება, – უთქვამს XVIII საუკუნის ერთ ინგლისელ ავტორს.
„საბჭოეთის დიად ქვეყანაში“ ტირანული რეჟიმის მომხრე ხელოვანთა სადავე აბრეშუმისა იყო, რეჟიმის მოწინააღმდეგეთა კი – რკინის.

წაღმა–უკუღმა

ებრაელებმა წალკოტად აქციეს უდაბნო.
ჩვენ – პირიქით.

სიკვდილი

მისი სიკვდილი, ვინც უკვდავ საქმეს აკეთებს, ყოველთვის ნაადრევია, – ამბობს პლინიუს უმცროსი.

მესხიერება

სულის საკუჭნაო.

შეკითხვა მჭედელს

რა უფრო ძალე ცვლება – ურო თუ გრდემლი?

დღევანდელობა

„დაყოვნება სიკვდილსა ჰგავსო“, – უთქვამს პეტრე დიდს.
მთელი ჩვენი დღევანდელი ყოფა სხვა არა არის რა, თუ არა დაუსრულებელი ყოყმანი და, მაშასადამე, დაყოვნება.
სიკვდილად მიწურვილი სინამდვილე.

მასწავლებელი

(ფრაგმენტი ნიკოლოზ რერიხის ესეიდან „სინათლის სამეფო“, სადაც ავტორი ამ სიტყვებს მოიხმობს აღმოსავლური წიგნიდან – „ცეცხლოვანი სამყარო“)

„სირცხვილი იმ ხალხს, სადაც მასწავლებლები ცხოვრობენ სიღარიბესა და გაჭირვებაში. სირცხვილი ყველას, ვინც იცის, რომ მის შვილებს ასწავლის ულუკმაპურო და გაუბედურებელი ადამიანი. არა მარტო სირცხვილი ხალხს, რომელიც არ ზრუნავს მომავალი თაობის მასწავლებლებზე, არამედ – უზრდელის ნიშანიც. განა შეიძლება ბავშვები მიანდო დაბეჭდვებულსა და დათრგუნვილ ადამიანს? განა შეიძლება არ იცოდეს, რას ასხივებს სიმწარე? განა შეიძლება არ იცოდეს, რომ დათრგუნვილი სული აღტაცებას ვერ გამოიწვევს? განა შეიძლება მასწავლებლობა უბადრუკ საქმიანობად მიგანდეს? განა შეიძლება ბავშვების სულის გასხივოსნება, თუ სკოლა იქნება დამცირებისა და შეურაცხყოფის ადგილი? განა შეიძლება მოელოდეს გულანთებულთა სიხარულს, როცა ღუმს სული? ამას ვამბობ და ამას ვამტკიცებ: ხალხი, რომელმაც დაივიწყა მასწავლებელი, თავის მომავალსაც ივიწყებს. ფუჭად ნუ დაგვარგავთ დროს, რათა აზრი ვაზიაროთ მომავლის სიხარულს. ახლოვდება დრო, როცა სული უნდა ნათობდეს და ხარობდეს ჭეშმარიტი შემეცნებით“...

გწერ ამას და თანაც მწარედ ვფიქრობ: შეაყარე კედელს ცერცვი.

აქვე მინდა მოვიხმო ცნობილი ამერიკელი სწავლულის აღფრედ უოლესის სიტყვები: „ვერცერთი დამპყრობელი ვერ შეძლებს შეცვალოს მასების არსი; ვერცერთი სახელმწიფო მოღვაწე ვერ შეძლებს მოწიფულთა იმ თაობების იდეებსა და შესაძლებლობებზე მაღლა ასწიოს მსოფლმხედველობის დონე, რომლებთანაც მას საქმე აქვს. მაგრამ მასწავლებელს – ამ სიტყვას მე ყველაზე ფართო მნიშვნელობით ვხმარობ, – შეუძლია გაცილებით მეტი, ვიდრე დამპყრობლებს და სახელმწიფოს მეთაურებს. მასწავლებლებს შეუძლიათ შექმნან ახალი წარმოსახვა და გაათავისუფლონ კაცობრიობის ფარული ძალები“.

პარალელური აზრები

სენეკა, „ქველმოქმედებისათვის“, II, 6: „რა ტკბილია და ძვირფასი ქველმოქმედება, როცა ქველმოქმედი არაფერს იღებს სანაცვლოდ, და როცა გასცემს, მყის ივიწყებს, რომ გასცა“.

მარკუს ავრელიუსი, ფიქრები, VII, 73: „თუ შენ ჰქმენ სიკეთე, ხოლო შენმა მოყვასმა მოისთვლა ნაყოფი მისი, რაღას დაეძებ, რეგენთა მსგავსად, რაღაც მესამეს, რასაც კეთილმოქმედის სახელსა თუ სიკეთის ჯილდოს უხმობენ კაცნი?“

მათე, სახარება, VI, 3: „ხოლო შენ, რაჟამს ჰყოფდე ქველის საქმესა, ნუ სცნობენ მარცხენე შენი, რასა იქმოდის მარჯვენე შენი“.

აბსოლუტური მზერა

არ შემშლია: არა მარტო აბსოლუტური სმენა, აბსოლუტური მზერაც არსებობს თურმე.

სახელგანთქმულ ინგლისელ მხატვარს ჯოშუა რეინოლდსს (1723–1792) ჰყოლია ერთი შეგირდი, რომლისთვისაც საკმარისი იყო ნახევარ საათს დაჰკვირვებოდა მოდელს, რათა შემდეგ, მისთვის თვალშეუვლებლად, აბსოლუტური სიზუსტით გადაეტანა ტილოზე თვით უმცირესი დეტალიც კი.

თუმცა აბსოლუტური სმენის პატრონისაგან განსხვავებით თავისი უნიკალური ნიჭი ძალიან ძვირად დასჯდომია საბრალოს: კარგა ხნით საგიჟოში ამოუყვია თავი.

Similitudo

დრო უფრო სწრაფად გადის ლხინსა თუ სიხარულში, ვიდრე მწუხარების ჟამს ან მოლოდინში.

ისევე, როგორც სხვადასხვა მთის მდინარის დინება სათავესთან და შესართავთან – გაშლილ ტრამალზე.

აუტოსკოპია

ეს ბერძნული სიტყვა „ავითხილვას“ ნიშნავს.

ერთ ჩემს ძველ ჩანაწერში: "S et O" – „სუბიექტი და ობიექტი“ – ვკითხულობთ:

„წარმოიდგინეთ ქუჩაში მიმავალი ადამიანი, ვის შესახვედრადაც მისივე ორეული მოემართება.“

ეს შეიძლება თავზარდამცემი და საბედისწეროც კი აღმოჩნდეს მისთვის“.

თავისი ორეული ხილვა მართლაც რომ საბედისწერო შეიქნა რუსეთის იმპერატორის – ეკატერინე II-სათვის...

ერთხელ, თავის ბაღში მუშაობისას, – წერს დოქტორი ედვარდ პოდოლსკი, რომელიც კრებს და იკვლევს ამნაირ ფაქტებს, – ქალაქ სიეტლში მცხოვრებ სემიუელ ვ-ს დაუნახავს თავისი ორეული, განსაცვიფრებელი სიზუსტით რომ იმეორებდა მის მოძრაობებს.

შინ დაბრუნებულ ფრანგ მწერალს გი დე მოპასანს თვალი მოუკრავს სავარძელში მჯდომარე მისი საკუთარი ორეულისთვის; გაოგნებული კარგა ხანს ვერ მოსულა გონს.

თავისი საკუთარი ორეული დაულანდავს გოეთესაც სტრასბურგის გარეუბანში.

S=O

სუბიექტი უდრის ობიექტს. ამ უჩვეულო ტოლობას ადამიანის ცხოვრების „ოქროს ხანაში“ – ბავშვობაში გადავეყვართ, ფეერიულ სინამდვილეში, სადაც რეალობა უშუალოდ ერწყმის წარმოსახვას; სადაც მზე „იცინის“ ან „პირს იბანს“ და ცისარტყელას ფერებით ვალერსება მზერას; სადაც ხეები კი არ შრიალებენ, არამედ „მღერაინ“ ქარში, ხოლო მდორე მდინარე თავისით კი არ მიედინება, არამედ „თევზებს მიჰყავთ“...

ეს არაა გრძობებით აღქმადი და შემეცნებით საწვდომი სამყარო, ობიექტებად განსხვავებული და სამუდამოდ ჩამქრალი ჩვენთვის.

დაკარგული სამოთხე.

სული

„სული სუნთქვას ღვთისათ“ – ამბობდა წმიდა გრიგოლ ნაზიანზელი.

ცრემლი და სიცილი

მტრისაგან დარბეულ-დაქცეული და დაქუცმაცებული ქვეყნის შვილს, თუნდაც პირადად ბედნიერს, ისევე არ შეშვენის სიხალისე, სილადე, ლხენა, როგორც მოქვლეხეს – სიცილი.

აკი ეკლესიასტეც ბრძანებს:

„ჟამი არს ტირილისა და ჟამი სიცილისა, ჟამი ტყებისა 4 და ჟამი როკვისა“...

დღეს სწორედ „ტირილისა და ტყების“ ჟამია.

პარალელური აზრები

პოლ ვალერი. „რელიგია რომ არ არსებულებოდა, ალბათ, არც მეცნიერება იარსებებდა, ვინაიდან ადამიანის თავი ვერ შეძლებდა აბსტრაქტიზმს იმ უშუალო და მუდმივი კმპირიზმისგან, რასაც მას უსაზღვრავს რეალობა“.

ემილ დიურკეიმი. „არ არსებობს ისეთი რელიგია... იმავდროულად კოსმოლოგიაც რომ არ იყოს. ფილოსოფია და მეცნიერებები რელიგიიდან იშვინენ, რადგანაც რელიგია იმთავითვე ენაცვლებოდა მეცნიერებას და ფილოსოფიას“.

ოლიმპიადა

ბოლო ოლიმპიური თამაშები ჩინეთში ჩატარდა.

ტელევიზორი გეიგეებს ოლიმპიადის საზეიმო გახსნას.

ახოვანი სპორტსმენები კოლონებად დარაზმულნი მოაბიჯებენ. გრგვინავს ორკესტრი.

გადავწყვიტე, ბოლომდე მეყურებინა და თავი შემემოწმებინა, რა ვიცი თვითეული ქვეყნის შესახებ, ან ვის ვიცნობ, თუნდაც მხოლოდ სახელით, მის სახელოვან შეილთაგან.

როგორც მასსოვს, 104 ქვეყანა დავთვალო.

ოციოდე ქვეყნის გამოკლებით, მთელი დანარჩენი მსოფლიო ჩემთვის "terra incognita"-დ დარჩა.

მწარედ ჩაფიქრებული გადავწვი საქართველოს.

დავუშვათ და ყველა ქვეყანაში ერთი კაცი მაინც თუ უყურებს-მეთქი ამ ცერემონიალს ჩემი თვალსაზრისით?

რამდენ დიდ ქართველს გაიხსენებდა თვითეული მათგანი?..

ბოლო ორასი წლის მანძილზე „თეთრი ვეშაპის“ მიერ შთანთქმულთ ზანტად გვიხსენებს მთელი დანარჩენი მსოფლიო.

ზანტად, ნელ-ნელა და თანდათან.

vice versa

გეშინოდეს სიცოცხლის და არა სიკვდილის.

„უჩინარი“ ღმერთი

მშვენიერია ჰანს დენკის სიტყვები, მოხმობილნი ოდღოს ჰაქსლის მიერ მის არანაკლებ მშვენიერ წიგნში „მარადისი ფილოსოფია“:

„ო, ღმერთო ჩემო, რა ხდება ამ საწყალ ბებერ სამყაროში? შენ ისე დიადი ხარ, მაგრამ ვერავინ გამჩნევს; შენი ხმა ისე მქუხარეა, მაგრამ არავის ესმის, შენ ისე ახლოს ხარ, მაგრამ ვერავინ გგრძნობს; შენ ეძლევი როგორც ყველას, ისე თვითეულს ცალ-ცალკე, მაგრამ არავინ იცის შენი სახელი; ხალხი გაგიბობს და თანაც ამბობს, რომ არავის უნახავს შენი კვალი; ზურგს გაქცევენ და თანაც დრტვინავენ, რომ ვერავინ ვერ მოგკრა თვალი; ყურებს იცობენ და თანაც ამბობენ, რომ შენი ხმა არავის ესმის“.

ორმაგი ხედვა

ვინც ადამიანის სულს იკვლევს, მისთვის თანაბრად საჭიროა არწივის მზერაც და თხუნელას თვალიც.

ფსიქოანალიტიკოსებს კი მხოლოდ თხუნელას თვალი აქვთ.

(კარლ იასპერსს მსოფლიო კულტურის ანტაგონისტურ მოვლენად მიანდა ფსიქოანალიტიკოსთა მეტოდოლოგია, რომელიც ადამიანის ხორციელ ვნებათა თუ ქვენა გრძობათა აბსოლუტიზაციას ახდენს).

წილადი

ტოლსტოი წილადით გამოხატავდა ადამიანის ფასსა და ღირებულებას: მრიცხველი ისაა, რადაც ის ჩანს სხვების თვალში, მნიშვნელი კი – ის, რადაც თვითონვე მიიჩნევს საკუთარ თავსო.

„ადგილზე ნაბიჯით იარაღი“

„ვერ გაგიგია, ამირან,

არგამარჯვების ნიშანი?

მესამედ იქვე მოვედით,

გუშინ რომ დავკარ ისარი!“

ხალხური „ამირანდარეჯანიანი“

მესამედ კი არა, მოდით, დავთვალოთ, რამდენჯერ მივედით ერთსა და იმავე ადგილას ერთ საუკუნეზე ნაკლები ხნის განმავლობაში:

1. 1918 წლამდე მეფის რუსეთის კოლონია ვიყავით; 2. მოვიდნენ მენშევიკები; 3. მოვიდნენ ბოლშევიკები; 4. მოვიდნენ ზვიადისტები; 5. მოვიდნენ ედუარდისტები; 6. მოვიდნენ მიშისტები... ვინ იცის, კიდევ ვინ მოვა?..

იარლიყების ცვლა ღვინის ბოთლზე.

ჩვენი უახლესი ისტორიის საქმე ისეა, როგორც დიდი ფრანგი პოეტი და მოაზროვნე ამბობს მრავლის უმრავლეს მაგანზე:

„უმრავლესობა თავისი განვითარების საწყის ეტაპებზე ჩერდება; მათი სულის მთელი სიცოცხლე სხვა არა არის რა, თუ არა დასაწყისთა ერთობლიობა“. – პოლ ვალერი.

მოჯადოებულ წრეში ტრიალი წინსვლა არ არის.

ან გავგლეჯთ ამ წრეს, ანდა...

პარალელური აზრები

პლოტინი, I, 8, 3; 8, 7. „ბოროტება ერთგვარი სახეა არარსისა. რაკი არსებობს არა მარტო სიკეთე, ამიტომ საგანთა უსასრულო სიმრავლეში, რომლებიც მისგან იღებენ დასაბამს, ან, თუ გნებავთ, მისგანვე გამომდინარეობენ და თანდათანობით შორდებიან მას, – აუცილებლად უნდა იყოს უკანასკნელი ზღვარი, რომლის იქითაც აღარაფერი აღარ შეიძლება დაიბადოს; ეს უკანასკნელი ზღვარი ბოროტებაა... რომელსაც უკვე არავითარი წილი აღარ უძევს სიკეთეში. სწორედ ესაა ბოროტების გარდუვალობა“.

ნეტარი აგუუსტინე „აღსარებანი“, III, 7. „ბოროტება სხვა არა არის რა, თუ არა სიკეთის უქონლობა, სიკეთის დამცრობა და დაკნინება სრულ გაქრობამდე“.

„სტუმარ-მასპინძელი“

პლუტარქე გადმოგვცემს:
ალკიბიადეს პერიკლეს ნახვა უნდოდა და ათენელთა თავკაცის კარს მიაღგაო.
მსახურმა მოახსენა, ბატონს არა სცალია: ანგარიში უნდა ჩააბაროს თანამოქალაქეებს და ახლა სწორედ ამაზე ფიქრობსო.
მომავალმა ტირანმა უარი იუკადრისა და მსახურს შეუღრინა: არ ერჩია, იმაზე ეფიქრა, რომ საერთოდ აღარ სჭირდებოდა ვინმესთვის ანგარიშის ჩაბარებო?

ბუნების კანონები

ამერიკის კონტინენტი რომ არ არსებულებოდა, როგორ შეძლებდა კოლუმბი მის აღმოჩენას?
ასე, მეცნიერებიც კი არ ქნებენ ბუნების კანონებს, არამედ მხოლოდ აღმოაჩენენ მათ.
თუმცა აქვე უნდა ითქვას, რომ ეს კანონები ჯერჯერობით წვეთია ზღვაში, რადგან ჩვენ დღესაც მხოლოდ ენის ბორძიკით ვკითხულობთ და რის ვაივავლახით ვეუფლებით ბუნების დაშიფრულ ანბანს.
ჯერჯერობით – მხოლოდ ანბანს.

სინათლეს წონა აქვს:

გრავეტაციული ველი მის გადახრას იწვევს.

დრო და გრავიტაცია

გრანდიოზულ ციურ სხეულებზე, რომელთა გრავიტაციული ველი გაცილებით უფრო მძლავრია, ვიდრე დედამიწისა, დრო უფრო ნელა მიედინება, ვიდრე ჩვენს პლანეტაზე... 1975 წელს კი მერილენდის უნივერსიტეტის ფიზიკოსმა კეროლ ელიმ ცდით დაამტკიცა, რომ დროის დინებას თვით დედამიწაზეც სხვადასხვა სიჩქარე აქვს, რაც აღვილობრივ გრავიტაციულ პირობებზეა დამოკიდებული.

სიკვდილ-სიცოცხლის ზღაპარი

სიკვდილი უსიზმრო ძილია.
სიცოცხლე – უძილო სიზმარი.

ბრძენი

ჩვენ ფეხით ვქედავთ მიწას, ბრძენი კი თავით დასვირთობს მთელ სამყაროში, რომლის ერთი, ერთადერთი ატომიც არ არის მიწა.

კონფუცის შეგონებებიდან

ნუ სწუხარ, ხალხი არ მიცნობსო,
არამედ წუხდეს, რომ შენ თვითონ არ იცნობ ხალხს.

„შესაქმის გვირგვინის“ ფასი

ერთმა ამერიკელმა მეცნიერმა სათითაოდ გამოთვალა, რა რაოდენობით შედის ადამიანის სხეულის შედგენილობაში სხვადასხვა ქიმიური ნივთიერება თუ ელემენტი (წყალი, რკინა, კალციუმი და სხვ.).
შემდეგ ასევე სათითაოდ გამოიანგარიშა მათი ფასი.
ჯამმა შეადგინა 23 ცენტი.

პარალელური აზრები

ფრანჩესკო პეტრარკა. „ყველაზე დიდი გატაცებით მე ვეწაფებოდი წარსულის შესწავლას, ვინაიდან ჩემი დრო ყოველთვის ისე მიუღებლად მიმანდა, რომ თუ არა ჩემი სიყვარული ახლობლების მიმართ, აუცილებლად ვისურვებდი სხვა დროში დაგვადებულყოფივ; და რათა დამეფიქვებინა ეს ჩემი საუკუნე, ვცდილობდი სულით მაინც მეცხოვრა სხვა ეპოქებში“.
არტურ შოპენჰაუერი. „ჩემი საუკუნე ჩემი მოღვაწეობის სფერო კი არა, მხოლოდ საყრდენი ნიადაგია, რომელზედაც ჩემი ფიზიკური არსება დგას; ეს უკანასკნელი კი მხოლოდ უმნიშვნელო ნაწილია მთელი ჩემი არსებისა, მრავალ სხვა პიროვნებასთან ერთად რომ ინაწილებს ამ ნიადაგს, რომელიც მათი მოღვაწეობის სფეროდ გვევლინება. ამიტომ მეც მათვე ვანდობ ამ უკანასკნელისთვის ზრუნვას და ბრძოლას“.
ხოსე ორტეგა ი გასეტი. „ჩვენ ამა თუ იმ ეპოქას ვეკუთვნივთ მხოლოდ იმდენად, რამდენადაც შეგვიძლია მივიღოთ მისი დილემა და ვიბრძოლოთ მის მიერ გათხრილი სანგრის ერთ მხარეს“.

ნეანდერტალელი

ნეანდერტალელი – თანამედროვე ადამიანის შორეული წინაპარი, პითეკანთროპის (ადამიან-მაიმუნის, ან, უფრო ზუსტად – მაიმუნ-ადამიანის) შთამომავალი. აღმოჩენილ იქნა 1856 წელს დიუსელდორფის მახლობლად, ნეანდერის ხეობაში. დიდი ფრანგი ბიოლოგი და ფილოსოფოსი პიერ ტეიარ დე შარდენი შემდეგნაირად ახასიათებს ნეანდერტალელს:
„ჩვეულებრივ, წაგრძელებულ თავის ქალა, დაბალი შუბლი, მასიური და გადმოკარკულული ორბიტები, სახის ჯერ კიდევ საგრძნობი პროგნათიზმი.7 საუშვე ბუნებებისა და ნიკაპის უქონლობა. მასიური კბილები, მათ გვირგვინსა და ფესვს შორის შესამჩნევი ყელის გარეშე“...
და კიდევ ერთი პასაჟი ტეიარ დე შარდენის წიგნიდან „ადამიანის ფენომენი“: „მას შემდეგ, რაც დასავლეთ ევროპაში აღმოაჩინეს პირველი „მუსტიერული“8 თავის ქალები და დაადგინეს, რომ ისინი არც იდიოტებს ეკუთვნებდნენ და არც დეგენერატებს, ანატომისტებმა საუხებით ბუნებრივად წარმოადგინეს, რომ შუა პალეოლითის დროში დედამიწა დასახლებული

უნდა ყოფილიყო ადამიანებით, ზედმიწევნით რომ შეესაბამებოდნენ ნეანდერტალელის ტიპს“...
აქ ძალაუნებურად გვახსენდება მეცნიერების ისტორიის ერთი კურიოზული ფაქტი: როდესაც პირველად აღმოაჩინეს თანამედროვე ადამიანის შორეული წინაპრის – ნეანდერტალელის ნამარხი ნაშთი (თავის ქალა), მისი უცნაურობით გაოგნებულმა ერთმა ცნობილმა სწავლულმა ასეთი ვარაუდი გამოთქვა: ეს, როგორც ჩანს, ნაპოლეონის არმიასთან ერთ-ერთი შეტაკებისას დაღუპული რუსი კაზაკის თავის ქალა უნდა იყოსო.

ნუთუ?

როდესაც იაჰვემ ადამი შექმნა, სამოთხეში დაამკვიდრა „და ამცნო უფალმან ღმერთმან ადამს, მეტყუელმან: ყოველსაგან ხისა სამოთხისა ჭკამით სჭამო, ხოლო ხისაგან ცნობადისა კეთილისა და ბოროტისა არა სჭამოთ მისგან, რამეთუ რომელსა დღესა სჭამო მისგან, სიკუდილით მოჰკუდოთ“ („შესაქმე“, II, 16–17).
მაგრამ ადამიანმა ვერ გაუძლო ცთუნებას, ვერ მოთოკა ცნობისწადილი, ცნობადის ხის ნაყოფს წაუპოტინა და თავიც დაიღუპა და ჩვენც დაგვღუპა. ანკი როგორ უნდა გაეძლო, როცა, არისტოტელეს თქმისა არ იყოს: „**pavnte**“ **oiJ a[nqrwpoi touQ eijdevnai ojrevgontai fuvsei**® – „ყველა ადამიანი ცოდნას მიეღტვის ბუნებით“.
ძალაუნებურად იბადება კითხვა: ნუთუ ებრაელთა ღმერთს არ უნდა სცოდნოდა ის, რაც იცოდა ბერძენთა ფილოსოფოსმა?..

პროცესია

სტენდალის კუბოს სამი კაცი მიაცილებდა; აინშტაინისას – ათი.

„ნადირი“

„მე დავეღვივრ, როგორც დადის ნადირი, როცა ნადირობა ნებადართულია“.
– რაინერ მარია რილკე.

გენიოსი

„ყოველთვის გენიალურია თუ არა გენიოსი?“ – კითხულობს პოლანდიელი კომპოზიტორი და მუსიკისმცოდნე ელმერ შიონბერგერი.
– არა! – აი, პირუთენელი პასუხი.
გაგიხსენოთ პორაციუსის კლასიკური ფორმულა: „...Quandoque bonus dormitat Homerus“, – „კეთილი პომეროსიც თვლემს ხოლმე“ – „პოეტური ხელოვნება“ (“Ars poetica”, 359).

ცთომილება

„Errare humanum est“, – „ცთომა ადამიანურიაო“, – ამბობს სენეკა.
თუმცა ცთომაც არის და ცთომაც: „Errare, mehercule, malo cum Platone, quam cum istis vera sentire“, – „ფიცავ ჰერკულესს, მე მიჩვენია პლატონთან ერთად ვცდებოდე, ვიდრე ამ ხალხთან ერთად ვიზიარებდე სიმართლესო“, – გემოძვრავს ციცერონი თავის „ტუსკულუმურ საუბრებში“, I, 17, 39.

ძველი და ახალი

„ვინც რაღაც ახალს აკეთებს, ზიანს აყენებს რაღაც ძველსო“, – უთქვამს სტრავინსკის.
ერთის მხრივ, რეველუციური, მეორეს მხრივ კი დესტრუქციული ასპექტი. ეს ესება არა მარტო მუსიკას, არამედ ხელოვნებისა თუ მეცნიერების უამრავ სხვადასხვა დარგსაც.
რეველუცია და რუტინა; ერთი და იმავე ფესვის ორი ტოტი.
რეველუცია რუტინის მომავალია, რუტინა კი – რეველუციისა.

არაპარალელური აზრები

ფრაგმენტი იბსენის დრამიდან – „კეისარი და გალილეველი“, ნაწილი II, „იმპერატორი იულიანე“, მოქმედება II.
სცენა წარმოადგენს ანტიოქიის მოედანს, სადაც ურთიერთ საპირისპიროდ მიემართება ორი პროცესია – აპოლონ ღმერთის ადვოკატა სახეიმო მსველლობა და მგლოვიარე ქრისტიანების გუნდი.
„თავშეყრილი ბრბო გაოგნებული აყოლებს თვალს ერთსაც და მეორესაცო“, – შენიშნავს იბსენი.
აპოლონის მსველლობა (მღერის):
„ო, რა ტკბილია ნაზი სურნელი ვარდის გვირგვინთა, ჩვენს შუბლს რომ ჰკოცნის! ქრისტიანთა გუნდი
ტკბილია ტანჯვა განუკურნელი და ნეტარება – სიკვდილი ხორცის!
აპოლონის მსველლობა
ო, რა ტკბილია მზის მცხუნვარება, ცით სიხარულის სიხეთა მთოველი! ქრისტიანთა გუნდი
ტკბილია, ძმებო, ტანჯვა-წამებით დაღვრილი სისხლის წვეთი ყოველი!
აპოლონის მსველლობა
ო, ნეტარება, დამე იღვევა, ჩვენ კი კვლავ სატრფოს ბაგეს ვაკვებებით!
ქრისტიანთა გუნდი
საკუთარ სისხლში განბანილები თოვლზედაც უფრო გავსპეტაკებით“.

მეოცნებენი

„რა კარგი იქნებოდა, შეგვეკრა მეგობრების – ხელოვნების ხალხის ვიწრო წრე, კვირაში ორჯერ თუ სამჯერ მივსდომოდით შუშხუნა ღვინით მორწყულ ლაზათიან სუფრას და რომელიმე გემრიელი პოეტით ნაგვეტებარუნებინა პირი. ესაა ჩემი მუდმივი ოცნება, არც ისე პრეტენზიული, მაგრამ, სამწუხაროდ, განუხორციელებელი“ – სწერდა ფლობერი ლუი კორმენეს 1814 წლის 7 ივნისს.

ზუსტად ასეთი იყო ფიროსმანის ოცნებაც, და ასევე აუხდენელი.

თუმცა ჩვენ სხვა რამ გვაინტერესებს.

არა მარტო პარალელური აზრები, პარალელური ოცნებებიც არსებობენ თურმე.

პომეროსი და რუსთველი

ჩემი ვრცელი გამოკვლევა – „პლატონი და რუსთველი“ (იხ. წიგნი – „დრო და მარადისობა“, 2006, გვ. 237–456) თვალნათლივ გვიჩვენებს, რაოდენ სრულად და საფუძვლიანად იცნობდა „ვეფხისტყაოსნის“ ავტორი გენიალური ბერძენი მოაზროვნის შემოქმედებას.

ქართული პოეზიის სწორუპოვარი შედეგის ფურცლებზე შედარებით ძუნწად ვხვდებით პომეროსულ რემინისცენციებს, თუმცა „ოდისეას“ ორიოდე პასაჟიც დამაჯერებლად გვიმოწმებს, რომ რუსთველისთვის უცხო არ უნდა ყოფილიყო დიდი ბერძენი ეპიკოსის პოეტური სამყარო.

1. „ოდისეას“ პირველსავე სიმღერაში ქალღმერთი ათენა ევედრება ზევსს – უკვდავთა და მოკვდავთა მამას, შეეწიოს ოდისევსს მშობლიურ კუნძულ ითაკეზე დაბრუნებაში (სადაც მას მოუთმენლად მოელიან მეუღლე და ვაჟი – პენელოპე და ტელემახე), მწვედ მოველინოს მრავალტანჯულ გმირს, ატლანტის ასულს – ვერაგ ნიმფას რომ დაუტყვევებია „ზღვით გარემოცულ კუნძულზე, სადაც ჭიპია ზღვისა“:

„nhvsw ejn ajmfiruvth, o{qi t% ojmǫalov" ejsti qalavssh"®.ǫ

პლატონის მიხედვით ®o[mǫalov" gǫhǫ"® – „დედამიწის ჭიპი“ იგივეა, რაც „დედამიწის ცენტრი“.

ზუსტად ასევე, პომეროსისეული ®o[mǫalov" qalavssh"® – ცენტრია ზღვისა (იხ. —@52=53@5G5A:>-@CAA:89 A;>20@L, A>AB028; .%. —2>@5F:89, B. ,“. 1958, A. 1176).

მას შემდეგ, რაც ტარიელმა, ნესტანის ბრძანებისამებრ, „მიპარვით“ მოუსწრაფა სიცოცხლე ხვარაზმშას ძეს, გაცოფებულმა დავარმა ჯერ ცემით დააღურჯა ძმისწული, შემდეგ კი თავის ქაჯ მონებს უბრძანა:

„...წადით, დაკარგეთ მუნ, სადა ზღვისა ჭიპია“.

და სწორედ ამით იწყება ნესტანისა და ტარიელის საბედისწერო დრამა, ჭეშმარიტად ტრაგიკული თავგადასავალი.

2. კიდევ ერთი საგულისხმო პარალელი:

ფატმანი, ავთანდილის თხოვნით, თავის გრძნულ მონას აგზავნის ქაჯეთის ციხეში, რათა სასიხარულო ამბავი აუწყოს დატყვევებულ ნესტანს: ცოცხალია შენი სწორუპოვარი მიჯნური; ჩემთან მოვიდა მისი ძმადნაფიცი – ავთანდილი, არაბთა მეფის ძლევაშისილი სპასპეტი, და მალე ორივენი გამოეშურებიან შენს დასახსნელად; მხოლოდ გვაუწყე, რამდენი მეომარი ჰყავთ ქაჯებს და ვინ თავკაცობს მათ.

„ფატმან მისცა დაწერილი მას გრძნულსა ხელოვანსა:

ესე წიგნი მიართვიო ქალსა, მზისა დასაგვანსა!

მან გრძნულმან მოლი რამე წამოისხა ზედა ტანსა,

მასვე წამსა დაიკარგა, გარდაფრინდა ბანის-ბანსა“...

აქ ჩვენ უნდა ჩავხედოთ „ოდისეას“ მეათე სიმღერასაც. ზღვასა თუ ხმელზე უსასრულო ხეტიალით გზაბნეული ოდისევსი და მისი მეგობრები ერთადერთი გადარჩენილი ხომალდით მიადგებიან გრძნული კირკეს (ძველი კოლხეთის მითური მეფის – აიეტის დის, მედეას მამიდის) სამფლობელოს – კუნძულ აიას, სადაც ორად იყოფიან: ერთი ჯგუფი, ევრილოქეს თავკაცობით, კუნძულის სიღრმეში შედის, მეორე კი, ოდისევსთან ერთად, ზღვის პირას რჩება.

კირკე სიხარულით ეგებება კარს მომდგარ სტუმრებს და გულუხვად უმასპინძლდება, მაგრამ ნაქებ პრამნოსურ ღვინოს მალულად შეურევს ჯადოსანწამლავს, მერე თავის ჯადოსნურ კვერთხს სათითაოდ გადაჰკრავს ყველას და ღორებად ქცეულთ საღორეში შერეკავს. გადარჩა მხოლოდ ევრილოქე, რომელსაც გულმა თუ გუპნამა უგრძნო ხიფათი, მეგობრებს არ შეჰყვა გრძნული მასპინძლის სასახლეში და სასწრაფოდ გაეშურა ოდისევსისკენ, რათა სვედავისილი მეგობრების გასაჭირი შეეტყობინებინა მისთვის.

მეგობრების დასახსნელად მიმავალთ გზაში ჰერმესი შემოეყარათ, ოქროსთმიანი ჭაბუკის სახით, რომელმაც ასწავლა ოდისევსს, როგორ უნდა დაესხნა თავი გრძნულის ჯადოსანს. მერე მიწიდან უცნაური, შავფესვიანი და რძისფერყვავილიანი ბაღახი „მოლი“ (mwǫlu) ამოთხარა, რომლის მეშვეობითაც ოდისევსმა თავი დააღწია გრძნულის ვერაგულ ხრიკებს, მეგობრებიც დაიხსნა და მათთან ერთად დაბრუნდა ხომალდზე...

საგულისხმო დამთხვევის მოწმენი ვხვდებით: ერთის მხრივ, ფატმანის გრძნული მონა „მოლს“ (mwǫlu) ისხამს ტანზე და მისი მეშვეობით მალულად შეაღწევს ასევე გრძნული ქაჯების ციხეში, რათა შემდეგ ტარიელმა თავისი ძმადნაფიცების დახმარებით დაიხსნას სატრფო; მეორეს მხრივ კი, ოდისევსიც ასევე „მოლის“ მეშვეობით იხსნის მეგობრებს გრძნული კირკეს ჯადოსანგან.

„ოდისეას“ მკვლევართა და კომენტატორთა ერთსულოვანი მტკიცებით, „მოლი“ (mwǫlu) ბერძნული სიტყვა არ არის. მოვიტან მხოლოდ ერთ მაგალითს: "">:8 – A:07>G=00 B@020... "">:8 A;>2> =5 3@5G5A:>5"... -><5@, 48AA50, !0=:B-5B5@1C@3, 2000, A. 486.

ბერძნული არა, მაგრამ ქართული?..

ყოველ შემთხვევაში, ამ სიტყვისთვის, მრავალრიცხოვან მკვლევართა გულმოდგინე ძიების მიუხედავად, ჯერჯერობით ვერავის მიუკვლევიან სხვა ენებში.

ლეილა ბეროშვილი გამოზამთრება

იქნებ გრძელ, დაუსრულებელ სიზმარს ვხედავ, იქნებ თვალს რომ გავახელ, ბებიჩემის ლამაზი მხრები დავინახო, ხორბალს ანიაგებდეს ჩვენს აივანზე... მე მაგიდასთან არ ვიჯდე, ლურჯი სუფრის კალთა არ მეფინოს მუხლზე, კალამს არ ვაცოდვილებდე... ამაოდ არ ჩამოდიოდეს კომპის ყვითელი ფოთოლი, ამაოდ არ იქარგებოდეს მინის კალთა...

აღარაფრის შეცვლას აღარ ვაპირებ... იყოს ყველაფერი როგორც არის — გამოვალე ფანჯარას და დავინახავ დედაჩემის დარგულ ნარცისებს, გამოვალე კარს და ჩვენი ქროლა თუთა აალაპლაპებს ფოთლებს...

სკოლაში მიმავალი ნახირის დანახვაზე შიშით ლბებს ავეკრობოდი... ჩემს დანახვაზე ამვლელ-ჩამვლელს სახე ღიმილით უბრწყინავდა — ალბათ კარგი დასანახია ძროხისგან შეშინებული პატარა გოგო. ‘ნუ გეშინია, შვილო, არ გირქენს!..’ – ტკბილად იღიმებოდა მენახირეც...

მომკვდებოდი, მაგრამ ვის დაუტოვო ყვითელი ბაირალივით გაშლილი ზაფრანის ძირი?

ღრმად შეგნებული პოზიცია უკვე სიმაღლეა — რა დასანახია ნეტავ ამ სიმაღლიდან ჩვენი ცხოვრება...

ოთახში გამეფებული სიჩუმე გამოსავალს ეძებს, ყველაფერს სიკაშკაშით ავსებს — რას აღარ, ვის აღარ...

ტრამპიკულთა შორის უინტერესო ადამიანს უკანასკნელი ადგილი არ უნდა ეჭიროს...

ბიჭვინთა, ლიტერატორთა სახლი.

ბეტონის ფილებს შორის ხავსი, ქიქაში იებით და თოლიებით დაბურული ზღვა, ყვავიან მიმოზები, ტყემლები... ხვალ ეს დღე აღარსად აღარ იქნება...

ფანჯარას ზურგით ვუზივარ, სანერი მაგიდა გადავმინდე (აი, საქმე), გაზაფხულის სუნი იგრძნობა (ესეც საქმეა), გარეთ გულის გამანვრილებლად კნავის კნუტი, უკლებლივ ყველა ფანჯარა მე მიყურებს...

ბაჩრაბაზაში სილამაზით ცნობილი, დაუნანებლად დაბერებული ქალი დგას. როგორც ჩანს, მთელი ღამე გათენებას ელოდა და ამას აღარც აღარავის უმაღავს...

მსხვილად დაქარგული ყვავილებიანი შავი ქიშმირის შალი შუაზე გაჭრეს, ერთი ნაწილი ერთ დას ერგო, მეორე — მეორეს... ნეტავ იქ ყოფილიყავი, შალს მაინც გადავარჩენდი თუ იმათ ცოდვილ სულებს ვერა...

უმიზეზო მწუხარება – შენი არსებობის წარმართველი... რითაც ღმერთმა გამოგარჩია.

თითქმის ჭკვიანი კაცი იყო მამაჩემი, მაგრამ ასე არ გამოდგა — ბოლშევიზმს ნიაღვარივით მოჰქონდა არემარე, ის კი გაიძახოდა — გურჯაანის აქეთ ფეხს არ გადმოვადგმევიწებო...

დიბირაანთ ნიკომ ჭკუა იხმარა, ომში წასულ შვილს ტანკი უყიდა. გადარჩა რომელია, სტალინის მაღლობის დეპეშა, ჩარჩოში ჩასმული, ახლაც კედელზე უკიდია დიბირაანთ თამარას...

ახლაც ისევ ის მამა მენატრება, საიდანღაც რომ უნდა დაბრუნებულიყო, ხელში ავეტაცე და ეთქვა – ვისა ჰგავს ასეთი ლამაზი!.. და არა ეს პიჯაკნამოსხმული მორალისტი...

ბუჩბ კვარაცხელიას ლექსების პირველ კრებულზე მინანერი:

ეს წიგნი სახლია, სადაც ყოველთვის გელიან — მზეში, წვიმაში, ქარში — კარგი რომ არ იყო, ხომ არ დაგელოდებოდნენ...

ცუდად დაცდილი სიზმარი.

გულჩორა: ნუ მაფრთხილებს ბებიჩემი, ვისაც თავისი ატლასის კაბებით სამზითვო საბნები შეუკერა, იმას დაესიზმროს...

ასკილის ტოტი, გზის პირას უსურვილოდ რომ ჩამოტეხა, ყველას ძალიან მოეწონა...

ერთადერთხელ იყიდა პური, შუაზე გატეხა, ნახევარი ძალღს მიუგდო, ნახევარი მაგიდის კიდეზე ჩამოლო...

ბებიაჩემის დას, ველისციხელ მაღალ ოლიკოს, ლაღობის გარეშე ცხოვრება არ შეეძლო — ომის დროს მწიკვი მარილი რომ არ იშოვებოდა, ხმა გაუფრცვლებია, მუკუზანში ოჯახზე თითო ვედრო მარილს არიგებენო. გავარდნილა მთელი ველისციხე ვედროების რახარუხით. მაღალი ოლიკო რომ მაღალი ოლიკო არ ყოფილიყო, ცოცხალს არ დატოვებდნენ...

მაშინაც კი, როცა ჩუმად ვიყავი, მეკითხებოდა — რა გინდა ჩემგან?

არ ვიცი, რატომ, მაგრამ არ მიყვარს მიზანში მოხვედრილი სიტყვა და საქმე...

ტირეზიკო სახლში არ დამხვდა. მის ორ მტრედს გავხედე, არც ისინი ჩანდნენ.

მოულოდნელად გამოჩნდა ზურგჩანთითა და ძალღი ტაბათი. დაბლიდან კიოდა — რა სილამაზე, რა ფერები, რა სიმყუდროვე! აფსუს, აფსუს, რომ დროზე არ მოხვედი! ვიდექი აივანზე და და ვიღიმებოდი. უცებ რატომღაც მოვიწყინე და სანამ აივანზე ამოვიდა, უკვე მოწყენილი ვიღიმებოდი...

მგელმა ვირი არ დაგლიჯოს, ბიჭო! მგელმა ვირი არ დაგლიჯოს!.. რატომ ჩამესმის დღემდე ობოლანთ ხევიდან სუფსარქისისკენ გადაძახილი ეს ხმა?

ისე ნათდება ფოთოლი მზით, შენ ვერ მიწოდებ სენტიმენტალურს...

ორმომცნი არ იყო გასული, ვენახში წავიდა სამუშაოდ. რძალი არ უშვებდა — სირცხვილია, ჯერ ორმოცი არ გასულაო. ვისაც ჩემზე მეტად ეტკინა გული ჩემი ქმრის სიკვდილზე, ის დაჯდეს სახლშიო...

ჩამაპალი მზე ვარაყიან ციხე-კოშკებს აფენს, ალბათ ასეთ კოშკში იჯდა ნესტან-დარეჯანი...

სადარბაზოსთან ტარიელ ჭანტურია შემხვდა. ხელში სანოვაგე მეჭირა. შრომამ შექმნა ზოგიერთი ადამიანი! — იხუმრა და მკვირცხლი ნაბიჯით გააგრძელა გზა. მეზობელთან შეხვედრა და გამომშვიდობება გაცილებით ღრმა, ინტელექტუალური აქტია, ვიდრე ყველაზე საფუძვლიანი ტრაქტატი, ადამიანის მოვალეობაზე ადამიანის წინაშე...

ბამბაზიის ორი ხალათი დამრჩა. ერთის ჯიბეში ასანთი ვიპოვე, მეორეში — გოგრის თესლი...

მოირთო ისე, როგორც ირთებთან ჭკვიანი ქალები, როცა გაღმა ნაპირზე დარჩათ ახალგაზრდობა და წავიდა ბაზარში...

წვიმს. არავინ შემედრება... ეზოს შორეულ კუთხეში თხილის ფოთოლი ჩამოფრიალდა, მეზობლის ოთახი, გალუმპული ქათამი საყვავილეში იქექება. მაგიდაზე გრაფინი ნაკლული ღვინით, ხის გობზე სავსე მტევანთა შორის გაკენკილი მტევანი, თხილის სატეხი, მწვანე ლამბაქზე დამტვრეული თხილი...

ისე მწყობრად და მონოტონურად წვიმს, ასე მგონია, სულ შემოდგომა იქნება. თემომ აიარა — წოეს აბანოში მივდივარ და მოვალეო; რახრახით ჩაიარა ცხენის ორთვალამ, აღარ მცემს ღვინის სუნი, რამდენჯერაც შევხედე მიწაზე უსულოდ დაყრილ თუთის მსხვილ ფოთოლს (ზოგი ორად გაკეცილი გდია), იმდენჯერ გავიფიქრე — მიწაზე ყვითელი ფოთოლია გაშლილი... ნემსებივით ამონვერილ ხასხასა მწვანეზე წვიმის წვეთი ტკაპანით ეცემა. იმ მწვანე და ყვითელ ფოთლებში ყავისფერი ფოთოლიც მოჩანს. თვალი ავარიდე, წიგნი პირჩაღმა დავდე და რაღაც უფლებით წერა დავიწყე...

ძირს რიხინით ჩამოცვენილი შეშა და ჩამოყრილი, განთავისუფლებული მკლავები...

სამი ერთმანეთზე გადაბმული ვარიკით გამაგზავნა ბებომ თავის ძმასთან, ნიკოლოზის ომში ცალთვალ დაქარგულ ნიკო პაპასთან, სიხარულით მივქროდი... ღმერთო, რა შეხვედრა იცოდნენ! — გადმოაგდებდა ცალი თვალიდან ცრემლს ნიკო პაპა, ჩამიკრავდა გულში ნინა ბებო, ისეთი ღულუნა ხმა ჰქონდა, ნეტავ რა მიწამ გააქარწყლა...

შუადღემდეყველაფერი კარგად იყო, შუადღისას უკვე სახლში მინდოდა წასვლა. მათი აგურისფილაქნიანი ორი ოთახი გამოუთქმელ მწუხარებას ვერ იტევდა. აქეთ ფანჯრის რაფაზე სტენდალის ‘ნითელი და შავი’ — ციხეში გამომწყვდეული უფროსი ვაჟის — კანონიერი ქურდის საყვარელი წიგნი, იქით ვილაცის ხელით მოკლული უმცროსი ვაჟის გადიდებული ფოტო.

ჯერ მორიდებით მოვითხოვდი, რომ სახლში მინდოდა წასვლა, მერე წავუტირებდი, ბოლოს ავბლავდებოდი...

გადამიყვანდა ნიკო პაპა ალაზანზე გამართული ბორნით, მიმგვრიდა ბებიჩემს და მეტყოდა — შენი ფეხი იქ აღარა ენახო!

არც მინდოდა, სანამ არ გამივლიდა უპატრონოდ დარჩენილი სახლიდან გამოყოფილი გამოუთქმელი სევდა...

კატო დეიდა, აბა, ჩქარა! შინსახკომი მოდის! — შემოგვძახა ჩერქეზამ ისე, რომ ჩვენსკენ არც გამოუხედავს და გზა განაგრძო...
ბაღა-ბაღა გაიქცევი და ლოგინში ჩავნექი, ვითომ ავად ვიყავი, ვითომ ამათგან შუბგახვრეტის (თეთრი დოლბანდით თავშეხვეული ნატყვიარიდან სისხლი მოჟონდა), დატირების ღირსად არც მე ვთვლიდი, ცრემლი გულ-გვამში ჩამდიოდა...
იმ ღამეს დალუქეს ოთახი, რომელშიც მიცვალებული ესვენა. დედაჩემი დააპატიმრეს. მეორე-მესამე დღეს გამოუშვეს (ვიღაც ღვთისნიერი იმათ შორისაც აღმოჩნდა). ნება დაგვრთეს, ღამე, ჩუმად, უკუბოლო დაგვემარხა. ხალიჩაში გავახვიეთ და ისე დავმარხეთ...

ნამძეარს ბიბლიოთეკაში შევასწარი, მაგიდასთან დავჯექი თუ არა, ფანჯარაში თოვლის კორიანტელი გამოჩნდა...
ჩემს უკან მოხუცი ახირებული კაცი ზის, ყოველ დღე დადის ბიბლიოთეკაში, უსაქმურობისგან გაფიტული რაღაც ფურცლებს აშრილებს. ნუ აშრილებს ამ ფურცლებს, ნუ მაჩვენებს კიდევ უფრო ხაზგასმულად, რა აუტანელი მოვალეობაა გადარჩენა ყველაფრის ფასად.
გვერდით ორმოცდაათს გადაცილებული ლოყებშენილებული მხნე მამაკაცი მიზის — მსუსხავი მზერით გაგრძნობინებს, რომ არ გაცვლის ასაკს და გამოცდილებას არაფერზე; სახლში მინდა! მხოლოდ ხუთი გვერდი დავწერე. ვერაფრით ვერ დავწერ დანარჩენ ხუთს. არადა ხვალ კაკო ბრეგაძე სამსახურში არ შემეშვებს. გავიხურავ ბიბლიოთეკის მძიმე კარს, ჩავჯდები სამარშრუტო ტაქსში, გადავიხდი თხუთმეტ კაპიკს, შევალ ეზოში, ავხედავ ფანჯრებს — სინათლე ანთია. ზარს დავრეკავ, კარს დედაჩემი გამიღებს ჩვეული კითხვით — სადა ხარ აქამდე? და შევალ ჩემს სახლში — არალეგალურ სტამბაში. რა სიმპატიური ჭალარა აქვს ამ ახალგაზრდა ქალს, რას მიყურებს ეს ლევან...არ ვიცი რა გვარი. ჩაიარა მანქანამ, რა აფიქრებინებს მძღოლს, რომ მისი მანქანის ჩახლეჩილი მოტორის გამო სადმე ვინმე კალამს გააცოდვილებს. ქარი ისე ატრიალებს ფიფქებს ფანჯარაში. ნეტავ ფიფქებს, ნეტავ სახურავს, რომელზედაც გადააქვს და გადმოაქვს ქარს თოვლის კორიანტელი. ნეტავ აკაციის თოვლისკენ გაძაგრულ ფოთლებშერჩენილ ტოტს...

უფრო ლოგიკური 1991:
ხალხით დახუნძლული ტროლეიბუსი... სახურავიც კი სავსეა ყურებამდე გაღრეჯილი ახალგაზრდებით. ტროლეიბუსის სახურავზე ყურებამდე გაღრეჯილი უნდა იჯდე — ფიქრი დაბლა, მიწაზე...
ახალგაზრდა ქალი პირველ საფეხურზე ფეხის შედგმას ახერხებს. ვიღაც სქელი ქალი ეჯავჯავურება.
— ჩავვარდები, ქალბატონო! — ბრაზობს ახალგაზრდა ქალი.
— აბა მე ჩავვარდე?! — პასუხობს სქელი ქალი...

ბამოვიდა სახლიდან. გაუბედავად, წყნარად წამოვიდა ჩემსკენ.
მე ბადრიჯნის ვეებერთელა ძირებს ვეჯავჯავურები, მინის სუნი თავბრუს მახვევს...
მოვიდა, მომიასლოვდა: არ გამობრაზდე, მაგრამ, იცი, რა მოვიფიქრე?
— არა, არ ვიცი! — ცოდვით ზედ ვერ ვუყურებ... მინდა მიწა გასკდეს და ორივენი თან ჩაგვიტანოს! . .
უწყინრად გაბრუნდა.
ვეძახი — დედა, რა მოიფიქრე?..
— რადა, მაგ ბადრიჯნის ადგილზე სიმინდი დავთესოთ.

ნისლეშმა წმინდა ბარბარეს ეკლესია ჩვენს ეზომდე ჩამოიტანეს. სველდება სახლის სახურავი და საბუხრიდან გამოპარული წვიმის წვეთი სახლის კუთხეში იპარება. მდინარემ, რომელსაც ასე კარგად ვიცნობდი, ჩემთვის უცნობი, პატარა, მჩქეფარე ტალღები ჩაატარა...

მომვლი რომ მოვიდოდა, გაისიპებოდა სასრილო. ვისაც ძველი კალოშები ეცვა, იმის წინ რიგი დგებოდა, ახალს ძველში უცვლიდნენ, ძველი უკეთ სრიალებდა, ძველით ჯვარედინამდე ჩასრილდებოდა.

ბეზიზღებ არა შენი უმნეობა, არამედ ის ფერუმარილი, რომლითაც ამ უმნეობის დამალვას ცდილობ...

ისტორიის მასწავლებელი — ვისაც ვიცნობ, მათ შორის ის ერთადერთი იყო, ადამიანზე ცუდის თქმა რომ არ შეეძლო (ამის გამო სასუფეველი არ ასცდებოდა).
უკვე ღრმად მოხუცს, მეზობლის ბიჭი შეუჩნდებოდა — მანანა ბებო, 1917-ში რუსეთში რევოლუცია ვინ მოახდინა?
— რა ვიცი, შვილო, ლენინს აბრალებენ!..

კაპიკა ფოსტალიონად გაამწესეს. ეს ორმაგად საგულისხმო იყო — ერთი, რომ კაპიკა სამსახურის კაცი გახდა და მეორე, ფოსტალიონის დიდი შავი მაგიური ჩანთა ყოველ საღამო ჩემი და ჩემი ბავშვების მეგობრის წინ იდო... გადავიკითხავდით ჩემი სოფლის საიდან აღარ გამოგზავნილ წერილებს და უკან ჩავაბრუნებდით — ერთი სასიყვარულო ბარათი არ შეგვხვედრია და შავი მაგიური ჩანთაც ჩვეულებრივ ფოსტალიონის ჩანთად იქცა...

კატო და ელიკო დიმიტრიშვილები გაიგებდნენ, ვიღაცამ ვიღაცას სარწყავი წყალი დაუნყვიტაო და: გაქრეს ეგ, გაქრეს! — ან ერთ იტყოდა ან მეორე. უფრო მძიმე განაჩენი ჯერ არ მომისმენია.
არაფერი ჯობდა მათთან სტუმრობას, მაგრამ მათთან შენც კარგი უნდა ყოფილიყავი, დილიდან დაღამებამდე, ძილშიც კი... სად შემეძლო ამდენი, და ავიკრავდი გუდა-ნაბადს...

ბავშვობის სახლი ქონება ხომ არ გგონია? სამყაროა, რომლის დაკარგვითაც მწარე სიბერე გელოდება...

დათო: როგორ მიყვარდა კატო ბებოს დატრიალებული სახლ-კარი, აივანზე ხის მძიმე მაგიდა და წყლით სავსე გრაფინი იმ მაგიდის შუაში...

კაპლის ხის უზარმაზარი ხმელი ფოთოლი ფხაჭუნით ეხება ქვაფენილს. ჯერ ერთი, მერე მეორე — ცოტა ხანში ქვაფენილი აღარა ჩანს...
მადლობა ღმერთო, რომ ასეთ ძვირადღირებულ სპექტაკლს ვესწრები...

აპლა-ჩამომვლაზე თინა მაშინათებდა, რატომ არ მოდიხარ ჩვენთან, ლეღვი მწიფსო.
ერთხელაც შემეყვანა. გამატარა სიმინდები, გოგრები, მწვანე ლობიოს რიგები. კენწეროში დამნიფებულ ჩიტების ნაკენკ ლეღვებს ტყუილად შევყურებდით — ნეტავ პირველი რძალი არ გამეშვებინებინა ბიჭისთვის, მეორე უარესი შემხვდაო — შემომჩიოდა.

ჩამი დეიდაშვილი ვაჟა დიმიტრიშვილი: ბებოს მარილიანი საქმელი უყვარდა. მარილი მეტი აქვსო, იტყოდა დედაჩემი. — მეტი არა, — საყვარლად დაიმორცხვებდა ბებო.

რამდენიც არ უნდა უყურო ზამთრის პეიზაჟს შენი ფანჯრიდან (კაკალს ერთადერთი ხმელი ფოთოლი ჩოგანივით ჰკიდია — ქარი ვერაფერს უხერხებს — ტყუილად აქანავებს წინ და უკან), არაფერი შეიცვლება...
მეჩვენება, რომ ამასვე იტყობინება მეზობლის მამალი...

მეზობლის ქალს ფანჯრის რაფაზე ასკილი აქვს გაშლილი, გავიხედავ სარეცხის ფენის დროს, შემომანათებს ერთმანეთს ღილებივით მიწყობილი ასკილი... ვფიქრობ, იქნებ ყველაფერი სიცრუეა, რასაც ამ ქალზე ლაპარაკობენ, იქნებ ამ ასკილის კრეფაში და მერე ფანჯრის რაფაზე საგულდაგულოდ გაშლაა მისი საქმე...

მამაჩემმა როგორ დამივიწყა, ნაწყენი იქნება როგორც ამას წესი და რიგი მოითხოვს... ეტყობა შეიტყო, რომ ჩემი კაბა მუხლს ორი თითის დადებზე ასცდა...

ძალის უნებლიე სიშიშვლესავით ლამაზია ჩემს ფანჯარასთან ასხლეტილი კაკლის სიშიშვლე.

20 დეკემბერი, ყინვიანი დილა.
როცა მწუხარება მწუხარებაზე მეტია, ცხოვრების ახალი ფურცელი თავისით იშლება.
მშვიდად მიდიხარ საგაზეთო სტენდთან და მეგაზეთეს ძლივს ახსენებ, რომ მისი ათი თეთრი გმართებს...
მეგაზეთე გაოცებული გიყურებს და ცარიელი ფურცელი უკვე აღარ არის ცარიელი ფურცელი...

საღო: იმდენ შენიშვნას მაძლევ, უკვე ჩემ თავს დავდევი...

მონანს თოვლით გადათეთრებული სერები, ღობეს წამომხობილი შავი ქლიავის თოვლქვეშ მოყოლილი ტოტი, ორი მსხვილი, კუპრით შავი, ყვითელნისკარტა შაში დაბლა-დაბლა დაფრინავს, ერთ-ერთი ღობის გასწვრივ გაფრინდა...
ეს ყველაფერი ამ დღის არც თუ ისე მოკრძალებული საჩუქარია. რამდენმა დღემ გაიარა ისე, რომ ზედაც არ შეგიხედავთ ერთმანეთისთვის.

ახალგაზრდა ნიჭიერი მწერალი წერს: 'როგორც ვიცი, ქალებს ტვინში უჯრედნახევარი უმოძრავებთ საშუალოდ.'
საბედნიეროდ, მე არ ვიცნობ ქალს, რომელიც ასეთ, რბილად რომ ვთქვათ, განცხადებას გააკეთებს მამაკაცებზე. როგორც ჩანს, 'ტვინში უჯრედნახევარი' საკმარისია საამისოდ...

ბალი ჩემია, სხვისია ფოთოლცვენა და ფოთლები...
ტარიელ ჭანტურია
ჩამი სახლის აივანი სხვის ბაღს გადაჰყურებს. გაზაფხულზე აყვავებული ალუბლები პირველად მე შემომანათებენ. პირველადაც და უკანასკნელადაც. პატრონი გზისპირა მაღაზიის წინ ჯდომისაგან გაპრიალებულ ტაბურეტზე ზის და მზესუმზირას განსაკუთრებული ოსტატობით აქუცმაცებს...

* * *

სიკეთემ და ბოროტებამ მოიბეზრეს ბრძოლა ჩემში, გაიზარდნენ.
დინჯები, სერიოზულები, გადავიდნენ თავიანთი
საზიარო ოთახიდან, დაოჯახდნენ, და ორივემ შეიძინა
სახლი გარაჟით, ეზოში კოხტად გაკრეჭილი მწვანე გაზონით,
სადაც ერთად თამაშობენ მათი შვილები, სიცოცხლეს ჩუქნიან
პეპლებსა და ჭიამაიებს, დაუნდობლად კლავენ ობობებს,
განსაკუთრებით სიამოვნებთ, თუ ერთმანეთს რამეს ავნიებენ,
ჯერ არ იციან, რომ ერთხელაც სამუდამოდ გაიყრებიან
და ექნება თითოეულს თავისი სახლი. მე ბოლთას ვცემ ცარიელ სახლში,
ძლივს მაგონდება სიცილი და ცრემლი და სუნი
იმ ბავშვების, დიდი ხნის წინ აქ რომ ცხოვრობდნენ.
ისინი ზოგჯერ მირეკავენ; ანდა თვითონ ვურეკავ ჩემ თავს
მობილურიდან საკაბელო ტელეფონზე, ან პირიქით. უცებ მახსენდება,

რომ ეს მე ვარ, მე თვითონ ვარ
სახლი, რომელიც დაცარიელდა.

არა შეშინოს მე ბოროტისაგან რამეთუ

შენ ჩემთანა ხარ.

22 ფსალმუნი

შენ რომ არ იყო, რა გაუძლებდა დილის სიმკვეთრეს, რა გამოალებდა ფანჯარას, რა გახედავდა ამინდს, რა ნაუკიდებდა ხმელ ფოთოლს ცეცხლს, რა დაელოდებოდა გაზაფხულს როგორც ხსნას, რა დააბარინებდა ორ ძმას სანივრეს, რა დამათესინებდა საადრეო ქინძს. შენ რომ არ იყო, სად გაქრებოდნენ ზამთრის მუქნაცრისფერი ჩიტები და მათი აუნერელი ჩიკ, ჩიკ...

ამ დილით ციციქნა ყვავილმა ნუშის

პირველად ნახა ჩრდილი თავისი...

მურმან ჯგუზურია

ჩემი საყვარელი პოეტი და ავანტურისტი — მურმან ჯგუზურია წარმოუდგენელ სისულელებს ბეჭდავს ‘ლიტერატურულ საქართველოში’ — რედაქტორს ილია ჭავჭავაძეს უწოდებს (როგორ უბედავს)! პრეზიდენტს — დავით აღმაშენებელს (როგორ უბედავს)! რაც უნდა იყოს, ჩემთვის, როგორც მკითხველისთვის, მურმან ჯგუზურია სამურზაყანოს ერთადერთი მეციხოვნეა. მისი ნატიფი ლექსების წყალობით მე პირადად ვერავინ წამართმევს ოდიშის ‘უშნო’ მთებსა და ქაფათის ცაცხვებს... რაც შეეხება გამბედაობას, მისი გამბედაობა ახლოსაც ვერ მივა მისივე მსხვერპლთა გამბედაობასთან...

ფიფქაბიმი სახსე სივრცე ცხენიანმა ორთვალამ გაჭრა. ჩვენ ორნი ვიყავით თოვლით ამოვსებულ სამყაროში. თანდათან ვშორდებოდით ერთმანეთს. სადაც არის, თვალს მიეფარებოდა. მოულოდნელად სიმარტოვის არამქვეყნიური შიში დამეფულა, თოვლი დავაგუნდავე და კოფოზე მოშვებულად მჯდარი უცნობისკენ გავისროლე. გუნდა პირდაპირ კეფაზე მიეფშვნა. შემოტრიალდა, კარგა ხანს მიყურა გავცებით. მერე გაბრუნდა. თან მიდიოდა, თან უკან იყურებოდა. მე მარჯვენა სიამოვნებით მიბჟუოდა. დავყურებდი, როგორც ნაპოვნს და რატომღაც ფიფქით ამოვსებულ ცას დავუქნიე...

თოვლი მოსულა, თოვლი! ისე იფრქვევა, თითქოს ყველაფერი გეპატია!

ტასო, ტასო — ვეძახი — სადღაა შენი ტასო! უკვე ორმოციც გადაუხდიათ! რძალი სადღაა-მეთქი? რძალი დილაადრიან სამუშაოზე გავარდაო...

უმიჯაზო მწუხარება შენი არსებობის წარმმართველი — რითაც ღმერთმა გამოგარჩია...

როცა მარტონი ხართ ყველანი — შენ, კედლები, ქერი, იატაკი, ფანჯარა საზარელი პეიზაჟით, როცა არავინ გინდა, როცა იმასაც კი ვერ ვარაუდობ, ვისი ზარი შეიძლება იყოს ტელეფონზე, როცა ტელევიზორში რეკლამაა, ცხადად გრძნობ, როგორ ჩაივლი ოთხ სართულს, როგორ ნახვალ ფრთხილი ნაბიჯით მრავალსართულიანი კორპუსით თითქმის გადაფარულ კოხტა ეკლესიისკენ.

ხანდახან ვიღაც მეტყვის — გახსოვს, შენ რომ მითხარი: მიკვირს და მიხარია, რომ ოდესღაც რაღაცას ვამბობდი...

ეს თავაშვებულებას არა აქვს საზღვარი, თორემ თავისუფლება ცხრაკლიტულია: არა იპარო, არა იმრუშო, არა ცილი დასწამო. ოღონდ ეს ცხრაკლიტული ხელის ოდნავ მიკარებაზე ილება — შეგიძლია იპარო, შეგიძლია იმრუშო, შეგიძლია ცილი დასწამო.

ქალმა ქუჩა გადაჭრა წინსაფარზე ხელისწმენდით, ნაბიჯზე ეტყობა, დარდი რა არის, არ იცის... ეტყობა, სწორედ წინსაფარზე ხელისწმენდით და მოუცლელივით გააქარწყლა ერთხელ და სამუდამოდ...

ქალღმერთი რისი გადატანაც შეუძლებელია, სწორედ ის ხდის ცხოვრებას იდუმალს და საინტერესოს.

დედა იცინის. ‘ასეთი იყავი პატარა?’ — ეკითხება პატარა ბიჭი...

მძინარე ბიჭი გადახდილ საბანს ეძებდა, როცა საბნისკენ დახრილ დედას ნაანყდა. ხელები შემოხვია და ბედნიერმა დაიძინა...

გაზაფხულის წვიმით ამტვერებულ გზაზე სკოლიდან გამოპარული პატარა შუბლშეკრული გოგო იდგა და ჯარში წასულ ძმას ელოდა.

მარტოა ზამთრის ზღვა. მხოლოდ საკუთარ თავს დასტირიან ასე...

მოულოდნელად სინათლე ჩაქრა. სანთლის შუქზე გულსავსედ დგანან საგნები.

დედას ოცი წლის შევსრული. სახლის პატრონმა, ოპერის გრიმიორმა — ნინა პეტროვამ — იმდენი იცეკვა, სული ამოხადა სტუმრად მოსულ ბიჭებს. ჩემზე თქვა, ცოტა გალამაზდა, მაგრამ ფანჯარაში უყვარს ყურება და გათხოვება გაუჭირდებაო. ძალიან მრცხვენოდა ცარიელი თევზებისა და ნინა პეტროვას გამო და მარტო დარჩენა მომიწინა ჩემს ოცი წლის თავთან.

დეკემბრის თბილი საღამო. ჩიტების გუნდი რამდენჯერმე ბრავანით შეასკდა ფანჯარას — ცუდი ამბავი ხომ არ მომიტანეს?

როგორ ‘დავბრძენდი’: პრობლემებზე ფიქრი ისე გადადის, როგორც წყაროს წყალი ჩათვლემილ ქვებზე.

შენ ხომ ის არა ხარ, რასაც ლაპარაკობ. შენ ისა ხარ, რასაც ჩუმდები.

ნავიკიმიხე ნიგნი — გულწრფელად დაწერილი არაგულწრფელობა.

მიჰპარს გადაწყვეტილების მიღება, როგორც აგურზე მტკიცედ დადებული აგური საკუთარი დილეგის ასაშენებლად...

ირაკლი: მინდოდა ყველა მყვარებოდა. რაც ამ საქმეში ხელს მიშლიდა, ყველაფერი ჭკუიდან მშლიდა.

— წითელი მიხაკის თესლი არ გინდათ, გოგო? — ეკითხებოდა ამვლელ-ჩამომვლელს.

ულიმოდნენ, მაგრამ წითელი მიხაკის თესლისთვის არავის ეცალა.

ბოლოს გამოვენთებოდი.

— გიჟი! — იტყოდა და მონმენდილი სახით გახედავდა გზას.

აბა, გუშინ ხო მთვარიანი ღამე იყო. გამოვედი გარეთ და ფეხი რაღაც რბილს დავადგი, თან მეჩხვლიტა. დავიხედე და, ზღარბი ორი პატარა ზღარბით!

ვეძახი გოგოს — გამოდი, გამოდი, რა გაჩვენო-მეთქი!

ჩემს ხმაზე პატარები ცუხცუხით გაიქცნენ, დიდი დინჯად მიჰყვა. ბაღის ბოლოში ღრმა სოროში უცხოვრიათ...

დიღებივით თვალები უცნაურად უბრწყინავს უსიხარულოდ გადაგებულ მეზობლის ქალს...

სიმართლე რომ აუტანელი ხდება — სიზუსტე და ამომწურავობა, ფაქტები და კომენტარები — მაშინ საითკენღაც უნდა გაუხვიო, გაასწრო.

უკვე ოთხმოცდასამი წელია. წარსული ჭრილობებს, როგორც დაჯენჯილი ძაღლი, ისე ილოკავს.

ერთის მხრივ ძალიან გწყდება გული, მეორეს მხრივ, მიდიხარ შენთვის, არავინ მიგაცილებს სიგარეტის ბოლებით, არ გესალმება ხელის აწევით, არ უღიმით ერთმანეთს დამარცხებული ჯარისკაცებივით...

ვინა ხარ და რა გინდა? —ამ ერთდროულად უმარტივესსა და ურთულეს კითხვას პასუხი ექნება,მაგრამ ალბათ ძალიან მოსაწყენი.

მარბი ისეთი უთქმელი იყო, ისეთი მორიდებული... ერთხელ სკოლაში მიდიოდა (ბოლოს თივში ასწავლიდა გეოგრაფიას), გადაუდგა ქოჩორაანთ მარუსა. აბა, ქოჩორაანთ მარუსას ვინ დაეხსნებოდა. მოერიდა, ეთქვა, სკოლაში მაგვიანდებაო — ინერვიულა, გადავარდა და გული წაუვიდა...

მე დავილაღე სიძლიერით, მე მინდა დედა...

ლია სტურუა

ჩაშაღ, დამხედება ლოდით დაღლილი ჩვენი ულამაზესი ეზო-კარი...

(ლოდინით დაღლილი წავიდა იმ ქვეყნად დედაჩემიც — არც ერთმა იცოდა, რომ ჩემს იმედზე ყოფნა არ შეიძლებოდა და არც მეორემ იცის. ერთსაც ყოჩალი ვეგონე და მეორესაც ყოჩალი ვგონივარ).

ვალებ კარს, დედაჩემის სურათისკენ არც ვიხედები, ისე ვიღებ ქაშანურის ქილიდან გამხმარ ყვავილებს...

თუ მწერალი ხარ, უკვე სხვა ხარ, ნურავინ ეცდება თავი გაგიტოლოს — სადღაც რომელიღაც თაროზე წიგნი დევს — გადმოიღებ, გადაშლი და რაც წერია და როგორც წერია, ყველაფერი სწორედ ისეა...

ჩამოიძბბა წვიმა, წვიმით გამოსყიდული დრო შენ გეკუთვნის...

მეუფე სერაფიმეს მიერ მეუფე ისაიასთვის გაგზავნილი წერილიდან: გაზაფხულდა მეუფე, მოგიფრინდენ ბუღბულები?

არაფერს შევცვლიდი...

პრესაში ამოკითხული მართებული აზრი

შური აქ უადგილოა.

ყველაფერს შევცვლიდი — არ ვიტყოდი არც ერთ სიტყვას, რომელიც მითქვამს (განსაკუთრებით გულწრფელს, სიხარულის ან მწუხარების გამომხატველს), არ გადავდგამდი არც ერთ ნაბიჯს, რომელიც გადამიდგამს. თუმც როგორ არა — ძველებურად ჩავივლიდი ძველ რუსთაველზე, მაღალი ვიტრინებისკენ თვალს გავაპარებდი და საკუთარი გარეგნობით ხან კმაყოფილი, ხან უკმაყოფილო გამომცემლობა ‘მერანის“ მძიმე კარის შეღებას შევცვდებოდი...

დილაობით თავს ვერ აარიდებ, პირდაპირ კატის ჯამისკენ უნდა წახვიდე. წინ ფისო მირბის, მიიქნევს უკანა ნაწილს. ადგილს შეუცვლი და ისე გაიმრავალფეროვნებ ცხოვრებას...

რბ ყველაფერი ამკობს ადამიანს — სიტყვა, საქმე, ტანჯვა, სიხარული, სიკვდილი — თუ ადამიანია. თუ მოახერხა მეორედ დაბადება...

დაზამთრდა. წელიწადის არც ერთ დროს არ ხვდება ადამიანი ასეთი საყვარელი თვინიერებით. გაფაციცებით აღარ მიდი-მოდიან გზებზე, საშიშ ხმებს აღარ გამოსცემენ, მხოლოდ რუების მოგუდული ხმები ისმის.

დაზამთრდა... ეს აბსოლუტური გადაწყვეტილებაა და სწორედ ამის განცდა განიჭებს წარმოუდგენელ ბედნიერებას, რომელსაც ვერც ვერავინ მოგცემს და ვერც ვერავინ წაგართმევს...

— ამ კაცს დიდებულება არ აკლია! — წარმოსთქვა ფრანგმა კომუნისტმა და დე გოლის დაუძინებელმა მტერმა, როცა დე გოლმა თავისი მოულოდნელი გადადგომის შესახებ გამოაცხადა და მცირე პაუზის შემდეგ გარინდებული დარბაზი დატოვა.

მის დიდებულებას გვირგვინად ოჯახი ედგა — ‘ჩემი სახლი“ — აღმოხდებოდა ხოლმე, როცა პარიზის გარეუბანში მთებით გარშემორტყმულ თავის სახლს მიუახლოვდებოდა (ეზოში მეუღლის ხელით ყვავილებით ამოქარგული საფრანგეთის დროშა ხვდებოდა). ‘მას არ ეცალა არც მტრებისთვის, არც მეგობრებისთვის — მისი მეგობარი საფრანგეთი იყო“.

თამარ გულმაბარაშვილი — ამოვიკითხე ვაკის სასაფლაოზე საფლავის ქვაზე. მომეჩვენა, რომ არსებობს მსგავსება წიგნის ყდასა და საფლავის ქვას შორის...

ვიზი ქარი რომ ამოვარდება, ფოთოლს ქრელი თავშალივით რომ გაშლის, ჩვენ უთქმელად გვეცოდინება, რომ ფოთოლცვენა, ტყვიასავით ჩამონეული ცა და სიცივე ჩვენია, ჩვენი...

მხიარული დილა, ნითელი მიხაკები და დედის ხელს ჩაბლაუჭებული ჩანთიანი გოგონა — ყველაზე მოსაწყენი რამ, რაც კი შეიძლება დაინახო პირველ სექტემბერს.

სასაფლაოზე:

ჩვენსა და მათ შორის თმასავით წმინდა, ქარისაგან გადავარცხნილი ოქროსფერი ბალახი ირწევა...

ერთმანეთს ვეჯიბრებოდით, ვინ მალე გაათავებდა პურჩაყრილ რძეს — პურს შეეძლო რძე მოეპარა.

მეზობლის ქალიუცბად დაბერდა, მაგრამ მთავარი ეს არ არის, მთავარია, რომ შესიებულ კოჭებს აბრეშუმის სარაფნით იფარავს და გაფაციცებით ყიდულობს ალუბალს...

შენი შემჭკნარი ყურძენი მახსოვს და გათხრილ სამარესთან ოდნავ აწეული ტუჩის კუთხე...

აღამიანი ისეთი დიდი ვინმეა, შეუძლია შორს, შუა გზაზე სამუდამოდ დაგდებული ტრაქტორი დაინახოს ისე, რომ არაფერი გაიფიქროს...

სადოს

ისე იძინებ, თითქოს ნესვის სურნელოვან ღრმულში მიძვრები...

სირცხვილი გკლავს... ისე იცხოვრე, თითქოს პურის ნატეხისთვის განვდილი ხელი ჰაერში დაგრჩა.

სათაყაშო თავში

არ მოვსწრებოვარ იმ ოთახს, სადაც მხოლოდ ტახტები გედგათ, სადაც ერთხელ ნუშო ბებომ კედელზე გაკრული ხალიჩის ქვეშ ღუმელის საჩხრეკით თავგი დაიჭირა, კუდით ეჭირა და გეძახდათ — მოდი, მოდი, რა გაჩვენოთ! და თქვენც კისრისტეხით გარბოდით.

კველი თბილისი

— ძაღლი იღრჩვება, ძაღლი! — ნახევარი თბილისი მტკვრის მარჯვენა სანაპიროს მიანყდა...

პარბა ხანს ვემშვიდობებოდით ერთმანეთს. გზა გავავრძელე და ვიგრძენი ამ საუბრის არსურვილისა და სიყალბის საძაგელი გემო.

პარბი ის არის, რომ შესვლისასაც და გამოსვლისასაც ლეღვის პატარა ლამაზი ნერგები გხვდება. ახლა ქინძისა და ოხრახუმის ყინვაგადავლილი ძირები?!

სხვეწზე სითბოსთვის წმინდა ლამი ეყარა, ზამთრობით ჩამოტანილ სინაფსა და მჟავე ვაშლს კვამლის სუნი დაჰკრავდა...

ბამახსენდა ტყეთა კენწეროები (რომელი მხრის? ასეთი ტყე მე არ მინახავს). ვილაც არბოდა კიბეზე, ტანსაცმლის საკიდზე ლამაზი ყვავილებიანი კაბა ეკიდა...

ისე მეზარება ზამთრის მესამე თვესთან შეხვედრა, როგორც მეზობლის ნირშეუცვლელად მდგარი სახლისთვის თვალის შეველება...

მიკვირს, როგორ მოვხვდი ამ ღვთაებრივ სიქათქათეში. გუგუნებს გამათბობელი. ისლა დამრჩენია, შიშით, მაგრამ მაინც გავაპარო თვალი საწერი მაგიდის უჯრისკენ — ‘მივალ, ვნახავ, იმ უჯრაში იქნებ ძვირფასი რამ დამიტოვა ღმერთმა“.

თუ ვინმე გზად შემხვედრი გიღიმის, იცი, დედაშენი უნდა ახსენოს. ეს ღიმილი დაგიტოვა სახსოვრად და პატარა, თავის დღეში პენსიის მოლოდინში ცარიელი საფულე...

სოსო პაიჭაძის განხილვა

სოსო პაიჭაძეს სალმითაც კი არ ვიცნობდი. ამის მიუხედავად, მტკიცედ მქონდა გადაწყვეტილი, რომ კარგი ადამიანი უნდა ყოფილიყო. ყოველთვის საგულისხმო იყო ჩემთვის, როცა რუსთაველის პროსპექტზე (ის ჟურნალ ‘მნათობში“ მუშაობდა, მე გამომცემლობა — ‘მერანში“) თვალს მოვკრავდი.

ერთხელ წიგნების მაღაზიაში შემხვდა. პიკასოს რეპროდუქციას (‘დედაშვილობა“) ყიდულობდა. კარგი რეპროდუქცია იყო და მეც ვიყიდე. ჯერ ის გავიდა მაღაზიიდან, მერე — მე.

ვინ იცის, როცა აღარ იქნები, ვის გაახსენდება — ვისაც სალმითაც არ იცნობდი, თუ ვისაც სალმითაც იცნობდი და არა მარტო...

სულ მიკვირს, რატომ არ გარბიან ქალაქიდან, რატომ არ ყიდულობენ პანია სახლს, თავზე წამომდგარი ბაზილიკითა და ეზოში კოხტად აჭრილი ასკილის ბუჩქით... ერთმანეთისა მაინც არ ეშინიათ?

კინოსტუდიაში გავიცანით ერთმანეთი. რედაქტორების ოთახში შთამბეჭდავი გარეგნობის ორმოციოდე წლის მამაკაცი შემოვიდა. დიდჯიბეებიანი, მსხვილადნაქსოვი შავი ჯემპრე ეცვა, შუა ოთახში იდგა და, აღარ მახსოვს ვის, დამახასიათებელი ხმის ტემბრით ელაპარაკებოდა.

ჩემსა და თეა გაბუნიასკენ ზურგით იდგა.

— ვინ არის? — ნაფურჩულე.

ვაჟა გიგაშვილიო — მიპასუხა.

ძალიან გამიხარდა, რომ მწერალი, რომლის შემოქმედებაც ჩემთვის ძალიან ძვირფასი იყო, მართალია ზურგით, მაგრამ ჩემს წინ იდგა.

თეამ მოულოდნელად ხმამაღლა გამოაცხადა: ვაჟა, აი, გაციანი შენი მკითხველი!

ვაჟას არც შემოუხედავს ჩემთვის, ისე გავიდა ოთახიდან...

მოხდა ისე, რომ სხვადასხვა დროს ერთად ვმუშაობდით, ჯერ რეზო თაბუკაშვილის მწერალთა შემოქმედებით გაერთიანებაში, მერე გაზეთ 'მამულში'.

არც ერთს არ გაგვხსენებია ის დღე, კინოსტუდიაში პირველად რომ შევხვდით ერთმანეთს.

ახლა ჩვენ უკვე დიდი ხნის მეგობრები ვართ.

ცოტა ხნის წინ ვაჟამ ცალკე წიგნად გამოცემული 'ნადირობა ჩონტაშში' გამომიგზავნა ვრცელი წარწერით:

'ჩემო ლეილა!

...იცი რა გამახსენდა?.. ჩვენ რომ პირველად გავიცანით ერთმანეთი კინოსტუდიაში და შენ რომ თქვი: ამ 'ჩონტაშში' ავტორი სულ სხვანაირად მყავდა წარმოდგენილიო...'

(მეორე აბზაცი პირადად მე მეხება და სამწუხაროდ მხოლოდ სევდიან ღიმილსა მგვრის)...

როგორც ჩანს, ყველაფერი დაუნახავს, ყველაფერი გაუგია...

კიდევ ერთხელ გადავიკითხე ეს განსაცვიფრებელი მოთხრობა. მომეჩვენა, თითქოს მკითხველს კი არ უყვება გასაოცარ ამბებს უბრალოდ, ღრმად, ფერადონად, არამედ — მისთვის ძვირფას ადამიანს. ამიტომ არ ცდილობს გააოცოს, თავი მოაწონოს. მერე რა, რომ ზურგით დგას...

ნაყავიროზე ახლა ნისლია...

ბაადურ ბალარჯიშვილი

ბაადურ ბალარჯიშვილმა თავისი ნახატი მაჩუქა.

ვაჟას ისე მოეწონა ნახატი, 'ალფოთდა' — რო მენახა, ჩემთვის დავიტოვებდიო...

რა კარგია, რომ ვერ ნახა! ახლაც ჩემს ოთახს ამშვენებს და თითქმის ყოველ დღე მახსენებს ჩვენი თაობის უნიჭიერეს და ბავშვივით წმინდა გულის პოეტს — ბაადურ ბალარჯიშვილს...

თქმომ ჭიქა გამოცალა და მონყვევით დადგა მაგიდაზე: ეგე შენი ნნევა!..